

รายงานการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม
ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม
ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้รับมอบหมายให้ติดตามผลผู้ผ่านการส่งเสริมและฝึกอบรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงานด้านการฝึกอบรมว่า มีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรม รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการฯ ในระยะต่อไป โดยสัมภาษณ์ผู้ผ่านการส่งเสริมและฝึกอบรม จำนวน ๑๔๕ ราย และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะทำงานศูนย์อำนวยการฯ มีการจัดประชุมจำนวน ๓ ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการฯ สำหรับกิจกรรม การจัดฝึกอบรม สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดทั้งหมด **ด้านปัจจัยนำเข้า** มีการฝึกอบรมภายใต้ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ รวม ๙ หลักสูตร ได้แก่ ๑) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษทรัพยากรประมง ๒) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ๓) การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ๔) การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ๕) การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ๖) การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ๗) การถนอมอาหารและการแปรรูป ๘) การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ และ ๙) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๖๘,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ของงบประมาณที่ได้รับ **ด้านผลได้ของโครงการ** มีผู้ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร จำนวน ๕๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๒.๘๘ ของเป้าหมาย โดยผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๑.๓๘ และไม่นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๖.๖๒ เนื่องจาก ไม่มีเวลา ไม่มีตลาด วิธีการปฏิบัติซับซ้อนเกษตรกร บางรายไม่เข้าใจ ไม่ทำการเกษตรเนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษา อายุมาก และไม่มีเงินทุน **ด้านผลกระทบระยะสั้นของโครงการ ด้านเศรษฐกิจ** ผู้ผ่านการอบรมเกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๗.๘๙ เช่น การจำหน่ายผลผลิตที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน เงินปันผลประจำปีสหกรณ์ฯ การลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสารเคมี/ปุ๋ยเคมี เป็นต้น และปฏิบัติแต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๒.๑๑ เนื่องจาก ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปปฏิบัติอยู่ก่อนแล้ว และอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนจึงยังไม่เห็นผล การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน **ด้านสังคม** มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๔๒.๐๗ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมและเป็นลักษณะ กลุ่มแบบไม่เป็นทางการรวมกลุ่มในพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และไม่ได้รวมกลุ่มร้อยละ ๕๗.๙๓ เนื่องจากเป็นเพียงการอบรมให้ความรู้ ผู้ผ่านการอบรมมีการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๒.๔๑ ได้แก่ เพื่อนบ้าน และญาติ **ด้านสิ่งแวดล้อม** เมื่อนำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๙๒.๓๑ จากการนำสารชีวภัณฑ์และสารอินทรีย์ใช้ในแปลงเกษตรทดแทน สารเคมี **ด้านความยั่งยืน** ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่องและปัจจุบันยังคงดำเนินการ ร้อยละ ๗๑.๗๓ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสารเคมี/ปุ๋ยเคมี เพิ่มรายได้ จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัยเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

ข้อเสนอแนะ ควรประชาสัมพันธ์โครงการฯ และขยายกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายไปยังพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อลดปัญหาการส่งเสริมและฝึกอบรมในหลักสูตรที่เคยได้รับการส่งเสริมและฝึกอบรมมาก่อนแล้ว หน่วยงาน ที่รับผิดชอบควรติดตามผลผู้ผ่านการอบรมแต่ละหลักสูตรเป็นระยะ รวมทั้งควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่าง เจ้าหน้าที่ผู้ผ่านการอบรม เช่น กลุ่มไลน์ เพื่อเสนอแนะแนวทาง และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการนำความรู้ไป ปฏิบัติ

คำนำ

การติดตามผลผู้ผ่านการอบรมจากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้ติดตามผลต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดำเนินการ โดยในครั้งนี้เป็นการติดตามผลผู้ผ่านการอบรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงาน และขอขอบคุณผู้ผ่านการอบรมที่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงาน คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานเล่มนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของท่านตามสมควร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑

กันยายน ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑
๑.๓ เป้าหมายการดำเนินงาน	๑
๑.๔ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานโครงการ	๒
๑.๕ หลักสูตรที่จัดอบรม ปี ๒๕๖๒	๔
๑.๖ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๕
บทที่ ๒ การติดตามโครงการ	
๒.๑ ความสำคัญของการติดตาม	๗
๒.๒ วัตถุประสงค์การติดตาม	๗
๒.๓ ขอบเขตการติดตาม	๗
๒.๔ การตรวจเอกสาร	๗
๒.๕ วิธีการติดตาม	๙
๒.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม	๑๓
บทที่ ๓ ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม	
๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร	๑๔
๓.๒ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม	๑๕
๓.๓ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม	๑๗
บทที่ ๔ ผลการติดตาม	
๔.๑ การบริหารจัดการโครงการ	๑๙
๔.๒ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ	๑๙
๔.๓ ผลได้ของโครงการ	๒๓
๔.๔ ผลกระทบระยะสั้น	๒๕
บทที่ ๕ สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุป	๕๒
๕.๒ ข้อค้นพบจากการติดตามโครงการ	๕๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๕๕
บรรณานุกรม	๕๖
ภาคผนวก	๕๗
คณะผู้จัดทำ	๖๐

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด	๑๐
ตารางที่ ๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคล	๑๔
ตารางที่ ๓.๒ ลักษณะสมาชิกในครัวเรือน	๑๕
ตารางที่ ๓.๓ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม	๑๖
ตารางที่ ๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการฝึกอบรม	๑๗
ตารางที่ ๔.๑ แผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการฝึกอบรม	๑๙
ตารางที่ ๔.๒ การแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ	๒๑
ตารางที่ ๔.๓ การติดตามของเจ้าหน้าที่ภายหลังจากการอบรม	๒๒
ตารางที่ ๔.๔ จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร	๒๓
ตารางที่ ๔.๕ การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์	๒๔
ตารางที่ ๔.๖ ผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายงานลดลง/รายได้เพิ่มขึ้น	๒๗
ตารางที่ ๔.๗ การรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นภายหลังการฝึกอบรม	๒๙
ตารางที่ ๔.๘ การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น	๓๐
ตารางที่ ๔.๙ การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร	๓๑
ตารางที่ ๔.๑๐ การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเอง	๓๓
ตารางที่ ๔.๑๑ การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต	๓๕
ตารางที่ ๔.๑๒ ระดับความพึงพอใจในภาพรวมการฝึกอบรม	๓๗
ตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาที่จัดอบรม	๓๘
ตารางที่ ๔.๑๔ ระดับความพึงพอใจด้านวิทยากร	๓๙
ตารางที่ ๔.๑๕ ระดับความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	๔๑
ตารางที่ ๔.๑๖ ระดับความพึงพอใจด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยความสะดวกฯ	๔๒
ตารางที่ ๔.๑๗ ระดับความพึงพอใจด้านเอกสารและปัจจัยการผลิต	๔๔
ตารางที่ ๔.๑๘ ระดับความพึงพอใจด้านสถานที่ในการอบรม	๔๕
ตารางที่ ๔.๑๙ ระดับความพึงพอใจด้านระยะเวลาในการอบรม	๔๗
ตารางที่ ๔.๒๐ ระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของการเป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง	๔๘
ตารางที่ ๔.๒๑ ระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสมในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๕๐
ตารางที่ ๔.๒๒ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป	๕๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากการเดินทางไปปฏิบัติงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในอดีตไม่สามารถทำได้ในวันเดียว เพราะมีระยะทางไกล และถนนหนทางทุรกันดาร คณะทำงานโครงการพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ องคมนตรี เป็นประธานในขณะนั้น ได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะมีสถานีกลางที่ใช้ในการพักเตรียมลำเลียงอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และกล้าไม้ เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาตามพระราชดำริระหว่างส่วนกลางและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้นในวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะทำงานโครงการพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อดำเนินการจัดซื้อที่ดินจำนวน ๖ ไร่ ๔๗ ตารางวา ต่อมาพลโท สีมา ปาณิกบุตร แม่ทัพภาคที่ ๓ ในขณะนั้นได้ติดต่อขอซื้อที่ดินเพิ่มเติมอีก ๑๔ ไร่ ๘๑ ตารางวา ทำให้มีพื้นที่โครงการรวม ๒๐ ไร่ ๑ งาน ๒๘ ตารางวา ซึ่งต่อมาได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานชื่อเป็นศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง โดยมีกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ฯ จัดกำลังพลดูแล และประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางด้านเกษตรเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และเปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกกระดับได้รับรู้ เรียนรู้ เชื่อมโยง กับวิถีชีวิต สามารถนำหลักการความรู้ไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีความสุขและยั่งยืนในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑.๒.๑ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทางด้านการเกษตรเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางด้านการผลิตให้เกษตรกร ประชาชนทั่วไป มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๑.๒.๒ เพื่อเพิ่มความสามารถและโอกาสในการผลิตและประกอบอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

๑.๒.๓ เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเรียนรู้ด้านการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับประชาชนและนักเรียน นิสิต นักศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

๑.๓ เป้าหมายการดำเนินงาน

๑.๓.๑ เกษตรกร ประชาชน นักเรียน และนักศึกษา ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือของประเทศ ได้มีโอกาสเรียนรู้ระบบการเกษตรแบบมีส่วนร่วมในเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

๑.๓.๒ ศูนย์อำนวยการฯ จะเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ระบบเกษตรแบบมีส่วนร่วมในเชิงบูรณาการ ซึ่งถ่ายทอดความรู้ทางด้านการเกษตรในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านพืชไร่ พืชสวน ไม้ดอกไม้ประดับ ประมง ปศุสัตว์ การปรับปรุงบำรุงดินอย่างครบวงจร โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ให้แก่ เกษตรกร ประชาชน นักเรียน และนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ และขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงในอำเภออื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ

๑.๔ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานโครงการ

๑.๔.๑ วิสัยทัศน์

เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบบูรณาการครบวงจร ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวเรียนรู้สำหรับเกษตรกรและบุคคลทั่วไป

๑.๔.๒ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน

เพื่อให้การพัฒนาศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
- ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน
- ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพัฒนา
- ๕) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

๑) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรตามความเหมาะสมของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือวิถีชีวิตของเกษตรกร และพัฒนาเกษตรกรกลุ่มอาชีพต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้นำชุมชนในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต และปรับปรุงคุณภาพการผลิต โดยเน้นความปลอดภัยของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์การดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ๑) สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพันธุ์พืช ประมง ปศุสัตว์ และปุ๋ยอินทรีย์
- ๒) ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ
- ๓) ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และด้านอื่นๆ
- ๔) แสดงและจำหน่ายสินค้าจากเกษตรกรขยายผล หรือเครือข่ายที่ได้รับองค์ความรู้จากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ

๒) ยุทธศาสตร์ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินของเกษตรกร ซึ่งผสมผสานเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม และส่งเสริมการทำเกษตรให้เป็นเกษตรปลอดภัยกับผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ๑) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืชและการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒) เป็นแบบอย่างในการผลิตพืชและสัตว์ที่ปลอดภัย
- ๓) รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ การทำบัญชีครัวเรือนและการทำบัญชีต้นทุนอาชีพเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการศึกษาด้านการเกษตรที่เหมาะสมให้แก่นักเรียน นักศึกษา โดยใช้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ เป็นแหล่งพื้นฐานของการเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ เป็นศูนย์กลางดำเนินงาน

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) ให้การศึกษาอบรมการรวมกลุ่มตามหลักวิธีการอุดมการณ์สหกรณ์ เสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

๒) ส่งเสริมการแปรรูปและการถนอมอาหาร

๓) ปลุกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกร สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไป

๔) เป็นแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม

๕) ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและพัฒนา โดยศึกษา สาธิต ทดสอบ รูปแบบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง และการปรับปรุงบำรุงดิน อย่างถูกต้องและเหมาะสม และให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) จัดทำฐานเรียนรู้และสาธิตทั้ง ๘ ฐาน เพื่อเป็นแหล่งศึกษา สาธิต และทดสอบ ดังนี้

- ฐานเรียนรู้ที่ ๑ สาธิตการปลูกพืชผสมผสานโดยมีไม้ผลเป็นหลัก

- ฐานเรียนรู้ที่ ๒ สาธิตการเลี้ยงสัตว์

- ฐานเรียนรู้ที่ ๓ สาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำ

- ฐานเรียนรู้ที่ ๔ สาธิตการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดินและลดปุ๋ยเคมีในพืช

- ฐานเรียนรู้ที่ ๕ สาธิตการปลูกพืชผักปลอดภัย

- ฐานเรียนรู้ที่ ๖ สาธิตการเพาะเห็ด

- ฐานเรียนรู้ที่ ๗ สาธิตการปลูกหม่อนผลสด

- ฐานเรียนรู้ที่ ๘ สาธิตบ้านเกษตรกรตัวอย่าง

๕) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ โดยพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้มีจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการผลิต ข้อมูลประชากรรวมถึงระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมภายในศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ ที่ได้จากการศึกษาทดลอง และมีการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานและประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริฯ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน

กลยุทธ์ดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้แก่บุคลากรและเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสบการณ์

๒) ปรับปรุงระบบการกระจายน้ำและภูมิทัศน์

๓) จัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

๔) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ

๕) ติดตามและประเมินผล

๑.๕ หลักสูตรที่จัดฝึกอบรมปี ๒๕๖๓

การติดตามโครงการครั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ จะติดตามผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการฝึกอบรมช่วงปี ๒๕๖๓ เพราะกิจกรรมอื่นๆ มีการกำกับ ดูแลอย่างต่อเนื่องแล้ว โดยหลักสูตรการฝึกอบรมในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีจำนวน ๙ หลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลาให้ถูกหลักวิชาการ และการผสมอาหารปลาเพื่อใช้ภายในบ่อ รวมทั้งสนับสนุนพันธุ์ปลาดี อาหารปลา และแผ่นพลาสติกกรองบ่อ โดยสำนักงานประมงจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมวิธีการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ บีวเวเรีย ไตรโคเดอร์มา ปุยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งศึกษาดูงานแปลงสาธิตการผลิตลำไยภายในศูนย์ฯ โดยสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมความรู้ด้านการบริหารจัดการ และประโยชน์ของการรวมกลุ่มตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ลักษณะกิจกรรมเป็นการให้ความรู้การทำเกษตรจากฐานการเรียนรู้ในศูนย์อำนวยการฯ เช่น การเพาะเห็ด การตัดแต่งกิ่งลำไย การผลิตพืชผักปลอดภัย เป็นต้น การอบรมความรู้นอกสถานที่ ได้แก่ การเลี้ยงผึ้ง ขาไบหม่อน และการทำกระดาษสา รวมทั้งการเยี่ยมชมโบราณสถานที่สำคัญในพื้นที่ฯ โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมวิธีการบันทึกบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชผักผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี การสาธิตการผลิตน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร รวมทั้งความรู้ด้านการเกษตรสมัยใหม่โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมยุคใหม่มาช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ระบบการให้น้ำอัจฉริยะ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรถนอมอาหาร ได้แก่ แหนมหมู และหมูฝอย เพื่อบริโภคและจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชผักปลอดภัยเพื่อการบริโภคและจำหน่าย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตน้ำหมักชีวภาพ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ลักษณะกิจกรรมเป็นการฝึกอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) เช่น ลักษณะ/วิธีการผลิตข้าวแต่ละสายพันธุ์ การตัดพันธุ์ปนในแปลง ระยะเวลาการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม การใช้สารเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสมและปลอดภัย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและโรคพืช เป็นต้น รวมทั้งการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง ดำเนินการฝึกอบรม

๑.๖ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ในปี ๒๕๕๐ กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ฯ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหน่วยงานที่เข้ามาร่วมวางแผนดำเนินการ ได้แก่ ๕ กระทรวง ดังนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย ๑๒ หน่วยงานดังนี้

- กรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
- กรมวิชาการเกษตร ได้แก่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๑
- กรมประมง ได้แก่ สำนักงานประมงเชียงใหม่ และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด
- กรมปศุสัตว์ ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์เชียงใหม่ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสันป่าตอง
- กรมชลประทาน ได้แก่ สำนักชลประทานที่ ๑
- กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานเกษตรอำเภอสันป่าตอง
- กรมการข้าว ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงใหม่
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่
- กรมหม่อนไหม ได้แก่ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่

๒) กระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย ๒ หน่วยงาน ดังนี้

- กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ฯ ได้แก่ ศูนย์โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- สำนักงานพัฒนาภาค ๓ ได้แก่ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๒

๓) กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย ๔ หน่วยงานดังนี้

- กรมการพัฒนาชุมชน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
- สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
- อำเภอสันป่าตอง
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ๒ หน่วยงาน ดังนี้

- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ สันป่าตอง
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่

๕) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ๑ หน่วยงาน ดังนี้

- สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาลักษณะของงานภายในศูนย์อำนวยการฯ ทั้งหมดแล้ว สามารถแบ่งกลุ่มทำงานออกเป็น ๔ กลุ่มภารกิจ ดังนี้

กลุ่มอำนวยการ เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการจัดระบบการบริหารจัดการโครงการภายในศูนย์อำนวยการฯ

กลุ่มวิชาการ เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานจัดเตรียมข้อมูลทางวิชาการด้านต่าง ๆ และงานวิจัยและทดสอบ สหิทธิการจัดการสวนไม้ผล

กลุ่มส่งเสริมและเผยแพร่ เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานสาธิต งานฝึกอบรม และการขยายผลและนำร่อง

กลุ่มติดตามและประเมินผล เป็นกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานจัดระบบการประสานงาน การติดตามงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ การประสานการติดตามงานของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรฯ การติดตามความก้าวหน้าของแต่ละโครงการ การติดตามทัศนคติความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการอบรม การจัดทำรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ ๒ การติดตามโครงการ

๒.๑ ความสำคัญของการติดตาม

ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางด้านการเกษตรเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกระดับได้รับรู้ เรียนรู้ เชื่อมโยง กับวิถีชีวิต สามารถนำหลักการ ความรู้ ไปปฏิบัติได้จริง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะทำงานศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง ได้จัดทำแผนแม่บทของศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง ระยะที่ ๔ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีการกำหนดแผนปฏิบัติการที่มีการบูรณาการร่วมกัน โดยมีหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เข้าร่วม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้รับมอบหมายภารกิจให้ทำหน้าที่ในการติดตามผลการดำเนินงานด้านการฝึกอบรมต่อเนื่องทุกปี โดยในครั้งนี้เป็นการติดตามผลการฝึกอบรมปี ๒๕๖๓ เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่าผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์อำนวยการฯ มีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกิดผลได้และผลกระทบอย่างไร ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานด้านกิจกรรมการฝึกอบรมในระยะต่อไป

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตาม

๒.๒.๑ เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงานด้านการฝึกอบรม ว่าผู้ผ่านการอบรมมีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรม

๒.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอบรม

๒.๓ ขอบเขตของการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ติดตามผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆที่ดำเนินการจัดฝึกอบรม และผู้ผ่านการอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

๒.๔ การตรวจเอกสาร

๒.๔.๑ การตรวจเอกสาร

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒๕๕๑) โครงการประเมินผลการดำเนินงานขยายผลศูนย์การศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า การจัดทำหลักสูตรขยายผลส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นตามกิจกรรมปกติของหน่วยงาน โดยมีความสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ ทั้งความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการศึกษา

ถึงระดับความพึงพอใจในการขยายผลผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมของศูนย์ เกษตรกรมีความพึงพอใจที่การฝึกอบรมช่วยเพิ่มเติมความรู้เดิม การเข้าถึงข่าวสารส่วนใหญ่ได้รับรู้จากผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นผู้มาสมัครด้วยตนเองตามความสนใจ การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามความสนใจของเกษตรกร การนำความรู้ไปปรับใช้หลังจากได้รับการขยายผลเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ได้หลังจากได้รับการอบรมและนำความรู้ไปเผยแพร่แก่เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องและสมาชิกในกลุ่ม การติดตามหลังการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่โดยมีการติดตามดูแล ๑-๒ ครั้งต่อเดือน การแสดงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการขยายผลถึงวิธีการฝึกอบรมเห็นว่าควรให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติ มีการดูงานนอกสถานที่ ทั้งนี้ ปัญหาที่การขยายผลยังไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้เกิดจากห้วงเวลาสำหรับการจัดฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดอบรมในช่วงฤดูแล้ง (มกราคม-เมษายน) โดยประโยชน์จากความรู้ที่ได้รับจากการขยายผล คือ สามารถเพิ่มรายได้ และสภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชนดีขึ้นพอสมควร ส่วนปัญหาอุปสรรคในการขยายผล เกษตรกรยังขาดความพร้อมในเรื่องของเวลา ปัญหาด้านเงินทุน และแรงงานขาดแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม และขาดความยั่งยืนในการดำเนินงาน ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นบุคคลเดิม

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี (๒๕๕๒) ประเมินผลงานขยายผลศูนย์การศึกษาการพัฒนาของศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้นำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมนั้นไปใช้เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำ พื้นที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ และบางส่วนไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงควรมีการศึกษาถึงศักยภาพความพร้อมของประชาชน ในพื้นที่ที่มีความต้องการอบรมในเรื่องใด และควรมีการส่งเสริมอาชีพอื่นที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่จริงให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองหรือมีพื้นที่ไม่เพียงพอ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่นำความรู้ไปใช้มีความถี่เข้าไปในศูนย์ฯ จำนวน ๑-๒ ครั้งต่อปี โดยได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์มีการเข้ามามีเยี่ยม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตร การทำปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมัก การพัฒนาอาชีพจากการเกษตรผสมผสาน การพัฒนาอาชีพจากการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ การปลูกพืชผักสวนครัว และพืชไร่ การเลี้ยงปลาและการขยายพันธุ์ปลา การปลูกและขยายพันธุ์ไม้ผล การปลูกผักปลอดสารพิษ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งครัวเรือนมีการทำเกษตรผสมผสานและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ สร้างรายได้ ด้านการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานยังมีความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อการทำงานและไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ควรมีการจัดตั้งงบประมาณสำรองระหว่างปีเพื่อเตรียมสำหรับกรณีเกิดความจำเป็นเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (๒๕๕๓) โครงการประเมินผลการดำเนินงานขยายผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ พบว่า มีวิธีการดำเนินงานขยายผลแก่ประชาชนในหมู่บ้านรอบศูนย์ มีการจัดทำแปลงสาธิต การอบรมให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การติดตามให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ เป็นการพัฒนาองค์ความรู้และแนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพแก่เกษตรกร เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพในชุมชน มีการรื้อฟื้นแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้ความพอประมาณ ดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การลดรายจ่ายในครัวเรือน ผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้เอง แทนการซื้อปุ๋ยเคมี ความมีเหตุผล เลือกลงในสิ่งที่จำเป็น การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวยอมรับการเปลี่ยนแปลง ราคาผลผลิต มีจิตใจเข้มแข็ง อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีแนวทางการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการดำเนินงานขยายผลที่ควรส่งเสริมและพัฒนา ได้แก่ การติดตามรายบุคคลให้คำแนะนำในพื้นที่ การตรวจสอบและหาวิธีแก้ไขร่วมกัน การดูตัวอย่างที่ปฏิบัติได้ผล และการจัดตั้งกลุ่ม สร้างเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(๒๕๕๓) ประเมินผลงานขยายผลศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของศูนย์ศึกษาพัฒนา ห้วยฮ่องไคร้ฯ พบว่า ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากการฝึกอบรมมีการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พอสมควรและแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ด้านงบประมาณในการดำเนินงานมีจำกัด การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบขาดการบูรณาการ เกษตรกรส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า งานขยายผลศูนย์ มุ่งเน้นไปที่จำนวนเกษตรกรรายใหม่เกินไป ทำให้ไม่มีเวลามากนักที่จะติดตามงานของเกษตรกรรายเดิม ทำให้ไม่ทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และควรทำการสำรวจความต้องการของเกษตรกร เพื่อกำหนด หลักสูตรที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ควรเน้นเฉพาะรายที่สนใจจริง เพื่อการใช้ประโยชน์ใน ครัวเรือน ควรให้มีการกำหนดแผนงานการอบรมและการขยายผลที่สอดคล้อง เหมาะสมกับช่วงฤดูการผลิต ของกิจกรรมแต่ละประเภท

๒.๕ วิธีการติดตาม

๒.๕.๑ ประเภทการติดตาม

การติดตามครั้งนี้ เป็นการติดตามผลในระหว่างดำเนินงานตามโครงการ (On-going Evaluation) จึงมีขอบเขตเฉพาะผลได้เบื้องต้นกับผลกระทบระยะสั้นหลังจากการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ ผลการประเมินผลอาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแผนของโครงการ เช่น เพิ่มหรือลดกิจกรรม ปรับวัตถุประสงค์ เพิ่มหรือลดขนาดของเป้าหมาย เป็นต้น

๒.๕.๒ รูปแบบการติดตาม

รูปแบบการติดตามประกอบด้วยการบริหาร (Management) ปัจจัยนำเข้า (Input) ผลได้ (Output) และผลกระทบระยะสั้น (Effects) หรือ MIOE

๑. การบริหารจัดการโครงการ (M : Management) คือ การจัดการโครงสร้างการบริหารโครงการ การดำเนินงานตามแผนการติดตามกำกับงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน การประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำในช่วงเริ่มดำเนินโครงการ

ใหม่ๆ และระหว่างการทำโครงการ การพิจารณาเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในโครงการ

๒. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ (I : Input) คือ ปัจจัยหรือทรัพยากรที่ใช้ในการจัดทำโครงการ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรม หลักสูตร/กิจกรรมการฝึกอบรม โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องในการนำปัจจัยต่างๆ มาใช้ในโครงการ

๓. ผลลัพธ์ของโครงการ (O : Output) คือ ผลที่ได้รับจากการใส่ปัจจัยเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ได้แก่ ผลจำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้เข้ารับการอบรม

๔. ผลกระทบระยะสั้น (E : Effect) คือ ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลได้ เป็นผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และมีศักยภาพหรือแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบในระยะยาวต่อไปหรือไม่และอย่างไร อันได้แก่ ผลกระทบจากผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่มีการดำเนินกิจกรรมต่อด้านการเกษตรของครัวเรือน ได้แก่

- ด้านเศรษฐกิจ จำนวนผู้ผ่านการอบรมที่มีรายจ่ายลดลง หรือที่มีรายได้เพิ่มขึ้น
- ด้านสังคม ผลการรวมกลุ่มจากการเข้ารับการฝึกอบรม และการขยายผลแก่บุคคลอื่น
- ด้านสิ่งแวดล้อม ผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแปลงเกษตรหลังจากการนำ

ความรู้ไปปฏิบัติ

- ด้านความยั่งยืน การยังคงนำความรู้ที่พหุรับไปปฏิบัติต่อเนื่อง
- ด้านความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรมต่อการจัดฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการฯ

๒.๕.๓ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด

กำหนดประเด็นที่ต้องการติดตามและตัวชี้วัดความสำเร็จของการฝึกอบรมภายใต้โครงการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑ ประเด็นการติดตามและตัวชี้วัด

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
๑. การบริหารจัดการโครงการ		
๑.๑ การจัดการบริหารโครงการ	- จำนวนครั้งการจัดการประชุมกำกับติดตามผลการดำเนินงาน	เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม
๑.๒ การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ	- ร้อยละของการดำเนินงานกิจกรรมการอบรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด	
๒. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ		
๒.๑ งบประมาณโครงการ	- ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรม	เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม
๓. ผลลัพธ์ของโครงการ		
๓.๑ ผลการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติ	ผู้ผ่านการอบรม

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล
๔. ผลลัพธ์ของโครงการ		
๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่มีรายจ่ายลดลง หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น	ผู้ผ่านการอบรม
๔.๒ ด้านสังคม	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่รวมกลุ่มภายหลังการฝึกอบรม - ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อ	
๔.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรดีขึ้น	
๔.๔ ด้านความยั่งยืน	- ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่ยังมีการนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่อง - ร้อยละของผู้ผ่านการอบรมที่จะดำเนินการนำความรู้ไปปฏิบัติในอนาคต	
๔.๕ ด้านความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรมต่อการเข้ารับฝึกอบรม	

๒.๕.๔ การรวบรวมข้อมูล

๑. วิธีการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบแผนการประเมินแบบเก็บข้อมูลหลังการเข้าอบรม (สำรวจเดือนธันวาคม ๒๕๖๒) โดยเว้นระยะให้เกิดผลการนำความรู้ไปปฏิบัติ ในการศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่จะดำเนินการติดตามผล ลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งข้อคำถามแบบเติมคำ เลือกตอบ และการสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ

๒. แหล่งข้อมูล

๒.๑) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Date) เป็นข้อมูลที่ได้จากการติดตามในพื้นที่โดยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ดังนี้

ฉบับที่ ๑ สำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๓

ฉบับที่ ๒ สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมปี ๒๕๖๓ เป็นแบบสอบถามข้อมูลความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรมและผลการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ รวมทั้งหมด ๙ หลักสูตร คือ หลักสูตรการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง หลักสูตรการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี หลักสูตรการรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ หลักสูตรการท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม หลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ หลักสูตรการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรการถนอมอาหารและการแปรรูป หลักสูตรการผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ และหลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒.๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการทบทวน รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ รายงานประจำปี เอกสารประกอบการประชุม สรุปผลการประชุม และรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบไม่ใส่คืน (With Replacement) และเลือกตัวอย่างโดยใช้การจับฉลากจากบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการอบรม

ขนาดตัวอย่าง แบบที่ ๑ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม จำนวน ๖ หน่วยงาน

แบบที่ ๒ เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่าง กำหนด

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ (กัญญ์สิริ จันทร์เจริญ, ๒๕๕๒ : ๙๑) ดังนี้

- จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อยละ ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๑๕ - ๓๐ %
- จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักพัน ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๑๐ - ๑๕ %
- จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักหมื่น ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๕- ๑๐ %

จากข้อมูลหน่วยงานฝึกอบรมพบว่า ผู้ผ่านการอบรม ปี ๒๕๖๓ มีจำนวนทั้งหมด ๕๓๕ ราย ในครั้งนี้จึงกำหนดขนาดตัวอย่าง ๑๔๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑๐ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๒.๕.๕ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ การพิจารณาเอกสารรายงาน การอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของโครงการ การนำความรู้ไปปฏิบัติ การเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสด้านการผลิต การทำให้รายจ่ายลดลง หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการรวมกลุ่มในชุมชน และการนำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ความยั่งยืนของกิจกรรมที่ปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อการอบรม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคด้านต่าง ๆ

๒. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ในเชิงตัวเลข และนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางค่าทางสถิติโดยใช้สถิติพรรณนา เช่น ค่าเฉลี่ย และร้อยละ เป็นต้น

๓. การวิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจ

ได้ใช้มาตรวัดแบบ ลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) เป็นเครื่องมือในการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อใช้วัดทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ ซึ่งวิธีการได้มาของมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกลเป็นการสอบถามความคิดเห็นได้หลายระดับ เช่น ๓ ระดับ หรือ ๕ ระดับ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น แบ่งคะแนนออกเป็น ๕ ระดับ โดยกำหนดให้ ๕ เท่ากับมากที่สุด ๔ เท่ากับมาก ๓ เท่ากับปานกลาง ๒ เท่ากับน้อย และ ๑ เท่ากับน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วงๆ มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = ๐.๗๙$$

โดยที่ เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงดังต่อไปนี้

คะแนน	ความหมาย
๔.๒๑ - ๕.๐๐	ระดับมากที่สุด
๓.๔๑ - ๔.๒๐	ระดับมาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐	ระดับปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐	ระดับน้อย
๑.๐๐ - ๑.๘๐	ระดับน้อยที่สุด

๒.๕.๖ คำนิยาม

การนำความรู้ไปปฏิบัติ หมายถึง การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติ ทั้งที่นำไปปฏิบัติเอง และรวมกลุ่มปฏิบัติ

๒.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม

ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางในด้านการฝึกอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการฯ ในระยะต่อไป เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของศูนย์อำนวยการฯ ที่กำหนดไว้

บทที่ ๓

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้ดำเนินการติดตามผู้ผ่านการส่งเสริมและฝึกอบรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ทำให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปและการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ผ่านการส่งเสริมและฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ผ่านการฝึกอบรม

๓.๑.๑ เพศ ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๕๙.๕๖ เพศหญิงร้อยละ ๔๐.๔๔

๓.๑.๒ อายุ ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๗.๔๔ รองลงมาอายุ ๕๑-๖๐ ปี อายุ ๔๑-๕๐ ปี อายุ ๓๑-๔๐ ปี อายุ ๒๑-๓๐ ปี และอายุน้อยกว่า ๒๐ ปี ร้อยละ ๓๕.๗๗ ๖.๕๗ ๔.๓๘ ๓.๖๕ และ ๒.๑๙ ตามลำดับ

๓.๑.๓ ระดับการศึกษา ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ ๕๗.๑๔ รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.)/ปริญญาตรี ร้อยละ ๑๘.๐๕ ๑๒.๗๘ และ ๑๒.๐๓ ตามลำดับ

๓.๑.๔ อาชีพ ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักร้อยละ ๖๕.๖๙ และอาชีพนอกภาคเกษตรเป็นอาชีพหลักร้อยละ ๓๔.๓๑ ดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคล

รายการ	ร้อยละ
หน่วย : ร้อยละ	
๑. เพศ	
ชาย	๕๙.๕๖
หญิง	๔๐.๔๔
๒. อายุ	
น้อยกว่า ๒๐ ปี	๒.๑๙
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๖๕
๓๑ - ๔๐ ปี	๔.๓๘
๔๑ - ๕๐ ปี	๖.๕๗
๕๑ - ๖๐ ปี	๓๕.๗๗
๖๑ ปีขึ้นไป	๔๗.๔๔
๓. ระดับการศึกษา	
ประถมศึกษา	๕๗.๑๔
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๒.๐๓
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๘.๐๕
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.)/ปริญญาตรี	๑๒.๗๘

ตารางที่ ๓.๑ ลักษณะส่วนบุคคล

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ร้อยละ
๔. อาชีพหลัก	
ในภาคการเกษตร	๖๕.๖๙
นอกภาคการเกษตร	๓๔.๓๑

ที่มา : จากการสำรวจ

๓.๒ ลักษณะสมาชิกในครัวเรือน

๓.๒.๑ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย ๔ คนต่อครัวเรือน

๓.๒.๒ จำนวนสมาชิกวัยแรงงาน เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานเฉลี่ย ๒ คนต่อครัวเรือน

๓.๒.๓ จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน เกษตรกรมีจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย ๒ คนต่อครัวเรือน ดังแสดงในตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒ ลักษณะสมาชิกในครัวเรือน

รายการ	จำนวน (ราย)
๑. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย	๔ คน
๒. จำนวนสมาชิกวัยแรงงานเฉลี่ย	๒ คน
๓. จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย	๒ คน

ที่มา : จากการสำรวจ

๓.๓ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม

ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ทราบข่าวการอบรมจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๓๙.๓๑ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๓๕.๘๖ จากกลุ่มเกษตรกร ครูในโรงเรียน และกลุ่มภายในหมู่บ้านร้อยละ ๒๐.๐๐ จากหอกระจายข่าวร้อยละ ๘.๙๗ และจากเพื่อนบ้านร้อยละ ๕.๕๒ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๖๖.๖๖ รองลงมามีหนังสือเชิญอบรมจากหน่วยงาน และจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๑๖.๖๗ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมาวิทยุชุมชนและกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านร้อยละ ๕๕.๕๖ และจากหอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ และเพื่อนบ้านร้อยละ ๑๑.๑๑ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๗๗.๗๘ รองลงมาจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๓๓.๓๓ และกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากครูในโรงเรียน และกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านร้อยละ ๔๘.๐๐ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๔๔.๐๐ และผู้นำชุมชนและเพื่อนบ้านร้อยละ ๔.๐๐ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๓๕.๗๑ รองลงมาจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๓๒.๑๔ จากกลุ่ม อสม. และกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านร้อยละ ๒๕.๐๐ และเพื่อนบ้านร้อยละ ๑๐.๗๑

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๗๒.๔๑ รองลงมาจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๒๔.๑๔ และจากหอกระจายข่าวและจากกลุ่ม อสม. ในหมู่บ้านร้อยละ ๓.๔๕ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาจากหอกระจายข่าว เจ้าหน้าที่ และกลุ่มแม่บ้านร้อยละ ๑๖.๖๗ เท่ากัน และเพื่อนบ้านร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๗๕.๐๐ รองลงมาจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๔๑.๖๗ และจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ทราบข่าวจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๕๓.๓๓ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๓๓.๓๓ จากเพื่อนบ้านร้อยละ ๑๓.๓๓ และจากหอกระจายข่าวร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๓.๓

ตารางที่ ๓.๓ การทราบข่าวการจัดฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ทราบข่าวจากแหล่งใด ^๑				
	ผู้นำชุมชน	หอกระจายข่าว	เจ้าหน้าที่	เพื่อนบ้าน	อื่นๆ
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๖๖.๖๖	-	๑๖.๖๗	-	๑๖.๖๗
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๖๖.๖๗	๑๑.๑๑	๑๑.๑๑	๑๑.๑๑	๕๕.๕๖
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๗๗.๗๘	๓๓.๓๓	-	-	๑๑.๑๑
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๔.๐๐	-	๔๔.๐๐	๔.๐๐	๔๘.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๓๒.๑๔	-	๓๕.๗๑	๑๐.๗๑	๒๕.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๒๔.๑๔	๓.๔๕	๗๒.๔๑	-	๓.๔๕
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๕๐.๐๐	๑๖.๖๗	๑๖.๖๗	๘.๓๓	๑๖.๖๗
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๕.๐๐	๔๑.๖๗	๘.๓๓	-	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๕๓.๓๓	๖.๖๗	๓๓.๓๓	๑๓.๓๓	-
เฉลี่ย	๓๙.๓๑	๘.๙๗	๓๕.๘๖	๕.๕๒	๒๐.๐๐

ที่มา : จากการสำรวจ

^๑ ตอบได้หลายข้อ

๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม

การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ในภาพรวมตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๓.๔๕ รองลงมาเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๓๗.๒๔ สมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๖.๙๐ และครูในโรงเรียนชักชวนร้อยละ ๓.๔๕ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๗๗.๗๘ รองลงมาสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๒๒.๒๒ และเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๔๔.๔๔

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๔๘.๐๐ รองลงมามีเจ้าหน้าที่และครูในโรงเรียนชักชวนร้อยละ ๒๐.๐๐ เท่ากัน และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๑๒.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๐.๗๑ และมีเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๓๙.๒๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๖๘.๙๗ และมีเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๔๘.๒๘

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๕๘.๓๓ รองลงมาเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๓๓.๓๓ และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๘๓.๓๓ และจากเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๗๓.๓๓ รองลงมาตั้งใจสมัครเข้ารับการอบรมด้วยตนเองร้อยละ ๔๖.๖๗ และสมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๒๖.๖๗ ดังตารางที่ ๓.๔

ตารางที่ ๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	สาเหตุที่เข้าร่วมอบรม ^๑			
	ตั้งใจ	เจ้าหน้าที่	สมัครตาม	อื่นๆ
	สมัครเอง	ชักชวน	เพื่อนบ้าน	
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีว ภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๗๗.๗๘	๑๑.๑๑	๒๒.๒๒	-

ตารางที่ ๓.๔ การตัดสินใจเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	สาเหตุที่เข้าร่วมอบรม ^๑			
	ตั้งใจ สมัครเอง	เจ้าหน้าที่ ชักชวน	สมัครตาม เพื่อนบ้าน	อื่นๆ
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๖๖.๖๗	๔๔.๔๔	-	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๔๘.๐๐	๒๐.๐๐	๑๒.๐๐	๒๐.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๖๐.๗๑	๓๙.๒๙	-	-
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๘.๙๗	๔๘.๒๘	-	-
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๕๘.๓๓	๓๓.๓๓	๘.๓๓	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๓.๓๓	๓๓.๓๓	-	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๖.๖๗	๗๓.๓๓	๒๖.๖๗	-
เฉลี่ย	๖๓.๔๕	๓๗.๒๔	๖.๙๐	๓.๔๕

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ ๔

ผลการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑ ได้ดำเนินการติดตามผู้ที่ผ่านการอบรมจากศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓ เกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ ผลได้ ผลกระทบระยะสั้น ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมด้านการฝึกอบรมต่อไป รายละเอียดดังนี้

๔.๑ การบริหารจัดการโครงการ

๔.๑.๑ การจัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงานศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ คณะทำงานศูนย์ฯ ระดับจังหวัดมีการจัดประชุม ๓ ครั้ง เพื่อกำกับ ติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๑.๒ ร้อยละของการดำเนินงานกิจกรรมการอบรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีกิจกรรมการฝึกอบรม ๙ หลักสูตร โดยดำเนินการแล้วเสร็จร้อยละ ๑๐๐.๐๐

๔.๒ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ

๔.๒.๑ งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรมปี ๒๕๖๓ เป็นการดำเนินงานภายใต้โครงการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งหมดจำนวน ๑๖๘,๘๐๐ บาท ผลการใช้จ่าย ๑๖๘,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการฝึกอบรม

หน่วยงาน	หลักสูตร	หน่วย นับ	งบประมาณ ที่ได้รับ	ผลการใช้จ่าย งบประมาณ	
				ผล	ร้อยละ
๑. สำนักงานประมง จังหวัดเชียงใหม่	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและ การอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	บาท	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๒. สำนักวิจัยและ พัฒนาการเกษตร เขตที่ ๑	การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและ การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน การใช้สารเคมี	บาท	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่	การรวมกลุ่มตามหลักและ วิธีการสหกรณ์	บาท	๑๑,๑๐๐	๑๑,๑๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๖	การท่องเที่ยวเกษตร เชิงวัฒนธรรม	บาท	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๕. สำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	การจัดทำบัญชีครัวเรือนและ บัญชีต้นทุนอาชีพ	บาท	๑๑,๗๐๐	๑๑,๗๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ แผนและผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการฝึกอบรม

หน่วยงาน	หลักสูตร	หน่วย นับ	งบประมาณ ที่ได้รับ	ผลการใช้จ่าย งบประมาณ	
				ผล	ร้อยละ
๖. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง	บาท	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การถนอมอาหารและ การแปรรูป	บาท	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๘. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การผลิตพืชผักปลอดภัย จากสารพิษ	บาท	๘,๐๐๐	๘,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
๙. สำนักงานเกษตร อำเภอสันป่าตอง	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	บาท	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐
รวม		บาท	๑๖๘,๘๐๐	๑๖๘,๘๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : เอกสารจากหน่วยงานที่จัดฝึกอบรม

๔.๒.๒ ด้านการแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ ในภาพรวม ผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๙๓.๗๙ และไม่ได้รับแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๖.๒๑ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสาร และปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์ปลา อาหารปลา และพลาสติกกรองบ่อร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้เข้าอบรมได้รับแจกปัจจัยการผลิต ได้แก่ สารชีวภัณฑ์ร้อยละ ๕๕.๕๖ และไม่ได้รับแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติร้อยละ ๔๔.๔๔

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรมร้อยละ ๗๗.๗๘ และไม่ได้รับแจกเอกสารการอบรมร้อยละ ๒๒.๒๒

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรมและปัจจัยการผลิต ได้แก่ น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพ สารเร่ง พด และต้นหม่อนร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม ได้แก่ สมุดบันทึกบัญชีครัวเรือน ร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสาร การอบรมและปัจจัยการผลิต ได้แก่ สารเร่ง พด พันธุ์ปลา พันธุ์พืชผัก และต้นหม่อนร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกอบรม ได้แก่ แหนมหมู และหมูฝอยร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม ร้อยละ ๗๕.๐๐ และไม่ได้รับแจกเอกสารร้อยละ ๒๕.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้เข้าอบรมได้รับแจกเอกสารการอบรม และปัจจัยการผลิต ได้แก่ ถุงซีลและสติ๊กเกอร์สำหรับการแพ็คบรรจุข้าวแพ็คสูญญากาศในลักษณะกลุ่มแปลงใหญ่ และสารชีวภัณฑ์ร้อยละ ๑๐๐.๐ ดังตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ การแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	เอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิต ที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ	
	ได้รับแจก	ไม่ได้รับแจก
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๕๕.๕๖	๔๔.๔๔
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๗๗.๗๘	๒๒.๒๒
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๑๐๐.๐๐	-
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๑๐๐.๐๐	-
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๑๐๐.๐๐	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๕.๐๐	๒๕.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-
เฉลี่ย	๙๓.๗๙	๖.๒๑

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๒.๓ การติดตามภายหลังการอบรมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม ในภาพรวมพบว่า ยังไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามเฉลี่ยร้อยละ ๘๓.๔๔ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่มาติดตามแล้วมากกว่า ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๙.๖๖ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามแล้ว ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๖.๙๐ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๓๓.๓๓ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้งร้อยละ ๑๖.๖๗ โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การเลี้ยงปลา และการเตรียมบ่อปลา

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๗๗.๗๘ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้งและมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๑๑.๑๑ เท่ากัน โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การใช้สารอินทรีย์และชีวภัณฑ์

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๙๒.๐๐ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๘.๐๐ โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การใช้สารอินทรีย์

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๗๘.๕๗ รองลงมามีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้งร้อยละ ๑๔.๒๙ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๗.๑๔ ได้แก่เรื่องการบันทึกบัญชีครัวเรือน/ต้นทุนอาชีพ

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๘๙.๖๕ รองลงมามีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๖.๙๐ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้งร้อยละ ๓.๔๕ โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การผลิตพืชผักผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และ การใช้สารอินทรีย์และชีวภัณฑ์

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๗๕.๐๐ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตาม ๑ ครั้งร้อยละ ๒๕.๐๐ โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การแปรรูปแหนมหมู และหมูฝอย

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๙๑.๖๗ รองลงมามีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๘.๓๓ โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การผลิตพืชผักปลอดภัย

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามร้อยละ ๘๐.๐๐ และมีเจ้าหน้าที่มาติดตามมากกว่า ๑ ครั้งร้อยละ ๒๐.๐๐ โดยเรื่องที่ติดตามได้แก่ การผลิตข้าวคุณภาพ และการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว ดังตารางที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓ การติดตามของเจ้าหน้าที่ภายหลังจากการอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	การติดตามเกษตรกรของเจ้าหน้าที่หลังการอบรม		
	ไม่มี	มาแล้ว ๑ ครั้ง	มาแล้ว มากกว่า ๑ ครั้ง
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๓๓.๓๓	๑๖.๖๗	๕๐.๐๐
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมี	๗๗.๗๘	๑๑.๑๑	๑๑.๑๑
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๙๒.๐๐	-	๘.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๗๘.๕๗	๑๔.๒๙	๗.๑๔
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๙.๖๕	๓.๔๕	๖.๙๐
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๗๕.๐๐	๒๕.๐๐	-
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๙๑.๖๗	-	๘.๓๓
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๘๐.๐๐	-	๒๐.๐๐
เฉลี่ย	๘๓.๔๔	๖.๙๐	๙.๖๖

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๓ ผลได้ของโครงการ

๔.๓.๑ ผลการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้

จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีผู้ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตรทั้งหมดรวม ๕๓๕ ราย จากเป้าหมาย ๕๒๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๒.๘๘ ของเป้าหมายทั้งหมด โดยส่วนใหญ่ดำเนินการฝึกอบรมได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมีหลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการได้เกินเป้าหมายที่กำหนด ดังตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตร

หลักสูตร	หน่วยนับ	แผน	ผลการดำเนินงาน	
			ผล	ร้อยละ
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	ราย	๒๐	๒๐	๑๐๐.๐๐
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐.๐๐
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	๑๑๐	๑๑๐	๑๐๐.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	ราย	๑๐๐	๑๑๕	๑๑๕.๐๐
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	ราย	๔๐	๔๐	๑๐๐.๐๐
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	ราย	๔๐	๔๐	๑๐๐.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ราย	๕๐	๕๐	๑๐๐.๐๐
รวม	ราย	๕๒๐	๕๓๕	๑๐๒.๘๘

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๓.๒ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้ผ่านการอบรม

ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๘๑.๓๘ และไม่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๑๘.๖๒ ซึ่งสาเหตุที่ไม่นำความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีเวลา ไม่มีตลาด วิธีการปฏิบัติซับซ้อนเกษตรกรบางรายไม่เข้าใจ ไม่ทำการเกษตร(อยู่ระหว่างการศึกษ) อายุมาก และไม่มีเงินทุน เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ การผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๘.๘๙ ได้แก่ การรวมกลุ่มในชุมชน และสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๑.๑๑ เนื่องจากอายุมาก

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๐.๐๐ ได้แก่ การผลิตพืชผักปลอดภัย การเพาะเห็ด การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงผึ้ง และการลดการใช้เคมีปรับเปลี่ยนเป็นอินทรีย์ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๒๐.๐๐ เนื่องจากอายุมาก ไม่มีเวลาจากภาระงานในแปลงเกษตรค่อนข้างมาก และบางส่วนอยู่ระหว่างการศึกษา รวมทั้งไม่มีเงินทุนในการผลิต กระดาษสาและการแปรรูปชาใบหม่อน

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖๐.๗๑ ได้แก่ การบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๓๙.๒๙ เนื่องจากไม่มีเวลา อายุมาก และช่องรายการสำหรับรายจ่ายมีค่อนข้างมากและซับซ้อนส่งผลให้จำคำแนะนำในการบันทึกบัญชีไม่ได้

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๖.๒๑ ได้แก่ การผลิตพืชผักผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี และไม่ได้ความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๓.๗๙ เนื่องจากไม่มีเงินทุน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการการวางระบบน้ำอัจฉริยะ และอุปกรณ์การกลั่นน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร และไม่มีเวลา

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๕๘.๓๓ ได้แก่ แหนมหมู และหมูฝอย และไม่ได้ความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๑.๖๗ เนื่องจากหลักจากผ่านการส่งเสริมและฝึกอบรมเกิดปัญหาโรคในสุกร ประกอบกับไม่มีตลาด และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ผู้ผ่านการอบรมไม่นำความรู้เรื่องการแปรรูปแหนมหมูไปปฏิบัติ ทั้งการบริโภคในครัวเรือนและการจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม รวมทั้งไม่มีเวลาเนื่องจากภาระงานในแปลงเกษตรค่อนข้างมาก

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ได้แก่ ผลิตพืชผักปลอดภัยเพื่อการบริโภคและจำหน่าย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในแปลงเกษตรของครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติร้อยละ ๙๓.๓๓ ได้แก่ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices) การผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าในลักษณะข้าวแพ็คสุญญากาศ และไม่ได้นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๖.๖๗ เนื่องจากอายุมาก ดังตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	นำไปใช้ ประโยชน์	ไม่นำไปใช้ ประโยชน์	สาเหตุที่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ ^๑				
			ไม่มี เงินทุน	ไม่ทำ เกษตร	ไม่มี เวลา	อายุมาก	อื่นๆ
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-

หลักสูตร	นำไปใช้ ประโยชน์	ไม่นำไปใช้ ประโยชน์	สาเหตุที่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ ^๑				
			ไม่มี เงินทุน	ไม่ทำ เกษตร	ไม่มี เวลา	อายุมาก	อื่นๆ
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมี	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๓. การรวมกลุ่มตามหลัก และวิธีการสหกรณ์	๘๘.๘๘	๑๑.๑๑	-	-	-	๑๐๐.๐๐	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตร เชิงวัฒนธรรม	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	๔๐.๐๐	๔๐.๐๐	-
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ	๖๐.๗๑	๓๙.๒๙	-	-	๗๒.๗๓	๙.๐๙	๓๖.๓๖
๖. การเกษตรตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง	๘๖.๒๑	๑๓.๗๙	๗๕.๐๐	-	๒๕.๐๐	-	-
๗. การถนอมอาหารและ การแปรรูป	๕๘.๓๓	๔๑.๖๗	-	-	๔๐.๐๐	-	๖๐.๐๐
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัย จากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	-	๑๐๐.๐๐	-
เฉลี่ย	๘๑.๓๘	๑๘.๖๒	๑๔.๘๑	-	๔๘.๑๕	๑๘.๕๒	๒๕.๙๓

ที่มา : จากการสำรวจ

^๑ ตอบได้หลายข้อ

๔.๔ ผลกระทบระยะสั้น

๔.๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงด้านการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรม ที่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วมีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๗.๘๙ และปฏิบัติแต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๒.๑๑ เมื่อพิจารณาหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรม นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๓.๓๓ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายจากการบริโภคผลผลิตที่ได้รับการสนับสนุนในครัวเรือนได้ประมาณ ๖๐๐ บาทต่อปี และสามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตที่ได้รับการสนับสนุนในครัวเรือนได้ประมาณ ๗๕๐ บาทต่อปี และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๖๗ เนื่องจากผลผลิตที่ได้รับการสนับสนุนอยู่ระหว่างการเลี้ยงยังไม่นำมาบริโภคและจำหน่าย

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๒.๒๒ เนื่องจากลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการทำเกษตรโดยสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ ประมาณ ๕๗๕ บาทต่อปี และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๗.๗๘ เนื่องจากผู้ผ่านการอบรมยังใช้วิธีการผลิตแบบเดิม โดยใช้สารเคมีในการผลิต แต่อย่างไรก็ตามเมื่อผ่านการอบรมแล้วเห็นประโยชน์ของการใช้สารอินทรีย์ จึงเริ่มนำมาใช้ในแปลงเกษตรเพิ่มขึ้น

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากสามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือนจากประโยชน์ของการรวมกลุ่ม ได้แก่ เงินปันผลประจำปีของกลุ่มได้ครัวเรือนละ ประมาณ ๑,๔๓๐ บาทต่อปี

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๒.๘๖ โดยสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๗๕๐ บาทต่อปี จากการบริโภคพืชผักสวนครัวในครัวเรือน และสามารถเพิ่มรายได้ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ บาทต่อปี จากการจำหน่ายพืชผักปลอดสารพิษ และผลผลิตจากการเลี้ยงผึ้ง ได้แก่ น้ำผึ้ง และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕๗.๑๔ เนื่องจากเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติมานานแล้ว

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๓.๗๕ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๑,๕๖๐ บาทต่อปี จากการจดบันทึกบัญชี ทำให้ทราบถึงรายจ่ายที่ไม่จำเป็นต่างๆ ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนการใช้จ่ายให้ประหยัดมากขึ้น และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๖.๒๕ เนื่องจากในครัวเรือนใช้จ่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๔.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ประมาณ ๒,๒๐๐ บาทต่อปี จากการบริโภคพืชผักสวนครัวในครัวเรือน และการลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี และสามารถเพิ่มรายได้ได้ครัวเรือนละประมาณ ๒,๓๕๐ บาทต่อปี จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๐๐ เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนอยู่ระหว่างการเจริญเติบโต และบางส่วนไม่มีพื้นที่การเกษตร

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมที่เห็นว่ายังไม่มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๗.๑๔ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๑๒๕ บาทต่อปี จากการแปรรูปหมมหมู/หมูฝอยบริโภคในครัวเรือน และเห็นว่า

มีผลของการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๒.๘๖ เนื่องจากเกิดปัญหาโรคในสุกร ประกอบกับไม่มีตลาด และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ผู้ผ่านการอบรมจึงยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ประมาณ ๒,๗๐๐ บาทต่อปี จากการบริโภคพืชผักสวนครัวในครัวเรือน และการลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี และสามารถเพิ่มรายได้ได้ครัวเรือนละประมาณ ๒,๐๐๐ บาทต่อปี จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๕.๐๐ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๑,๕๐๐ บาทต่อปี จากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี และสามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้ครัวเรือนละประมาณ ๑๗,๕๐๐ บาทต่อปี จากการผลิตข้าวคุณภาพ และการจำหน่ายสินค้าเกษตรในลักษณะกลุ่มแปลงใหญ่ ได้แก่ ข้าวแพ็คสุญญากาศ และผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕.๐๐ เนื่องจากนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในแปลงเกษตรแล้วยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ ๔.๖ ตารางที่ ๔.๖ ผลการเปลี่ยนแปลงที่รายจ่ายลดลง/รายได้เพิ่มขึ้น

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	นำไปปฏิบัติ	
	เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๒๒.๒๒	๗๗.๗๘
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๔๒.๘๖	๕๗.๑๔
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๔๓.๗๕	๕๖.๒๕
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๔.๐๐	๑๖.๐๐
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๕๗.๑๔	๔๒.๘๖
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๗๕.๐๐	๒๕.๐๐
เฉลี่ย	๖๗.๘๙	๓๒.๑๑

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๒ ด้านสังคม

๑) การรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นภายหลังการฝึกอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๔๒.๐๗ และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๕๗.๙๓ เนื่องจากเป็นการอบรมให้ความรู้เท่านั้น เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๘๓.๓๓ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น และมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๖.๖๗ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกันภายในหมู่บ้าน

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๗๗.๗๘ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ กลุ่มเกษตรบ้านศรีก่อเกี้ยว และกลุ่มปุ๋ยหมักชุมชน และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๒๒.๒๒ เนื่องจากผู้เข้าอบรมบางส่วนระยะทางระหว่างหมู่บ้านห่างไกล

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่แม่วาง จำกัด และสหกรณ์เกษตรสันป่าตอง จำกัด

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๘.๐๐ และมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๒.๐๐ ได้แก่ กลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนในพื้นที่ กลุ่มเกษตรตำบลยุหว่า กลุ่มสมุนไพรอินทรีย์บ้านยุหว่า กลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งสันป่าตอง และกลุ่มปุ๋ยหมักในชุมชน

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๘๒.๑๔ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น และมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๗.๘๖ โดยเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกันภายในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มทำบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๕.๕๒ และมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๔.๔๘ ได้แก่ ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลยุหว่า กลุ่มผู้ปลูกผักอินทรีย์และผักปลอดสารภัย กลุ่มเกษตรกรรมะขามหลวง ม.๒ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ และกลุ่มเกษตรทำปุ๋ยอินทรีย์

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๖๖.๖๗ ได้แก่ กลุ่มส้มมาชีพบ้านโรงวัว และกลุ่มแม่บ้านในพื้นที่ และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ภายในครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ภายในครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๘๖.๖๗ ได้แก่ กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลทุ่งสะโตก และวิสาหกิจข้าวชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร้องตีมีด และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๑๓.๓๓ ดังตารางที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๗ การรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นภายหลังการฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	มีการรวมกลุ่ม	ไม่มีการรวมกลุ่ม
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๖.๖๗	๘๓.๓๓
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๗๗.๗๘	๒๒.๒๒
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๓๒.๐๐	๖๘.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๑๗.๘๖	๘๒.๑๔
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๓๔.๔๘	๖๕.๕๒
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	-	๑๐๐.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๘๖.๖๗	๑๓.๓๓
เฉลี่ย	๔๒.๐๗	๕๗.๙๓

ที่มา : จากการสำรวจ

๒) การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการอบรมให้แก่บุคคลอื่น ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นเฉลี่ยร้อยละ ๕๒.๔๑ ได้แก่ เพื่อนบ้าน ญาติ และไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่บุคคลอื่นเฉลี่ยร้อยละ ๔๗.๕๙ เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๖๖.๖๗ เนื่องจากไม่มีเวลาในการถ่ายทอดความรู้ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๓๓.๓๓ ได้แก่ การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๕.๕๖ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่เกษตรกรในหมู่บ้านมีความรู้และนำไปปฏิบัติอยู่แล้ว และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๔๔.๔๔ ได้แก่ การผลิตสารชีวภัณฑ์ และการตัดแต่งกิ่งลำไย

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ เนื่องจากเป็นความรู้ด้านการรวมกลุ่มและประโยชน์ของการรวมกลุ่มเท่านั้น ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านรวมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๖๘.๐๐ เนื่องจากผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ที่นำความรู้ไปถ่ายทอดเป็นนักเรียนจึงนำไปถ่ายทอดให้ผู้ปกครอง โดยความรู้ที่นำไปถ่ายทอด ได้แก่ การทำปุ๋ยน้ำหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์ การเพาะเห็ด การปลูกผักอินทรีย์ และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๓๒.๐๐ เนื่องจากไม่มีเวลา และเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๐.๐๐ ได้แก่ วิธีการบันทึกบัญชี และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๐.๐๐ เนื่องจากไม่มีเวลา และเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๘๖.๒๑ ได้แก่ การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการระบบน้ำ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี และการผลิตพืชผักปลอดภัย และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๑๓.๗๙ เนื่องจากไม่มีเวลา และเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๐.๐๐ ได้แก่ การทำหมูฝอย และแหนมหมู และไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๐.๐๐ เนื่องจากอายุมาก และไม่มีเวลาในการถ่ายทอดความรู้

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๗๕.๐๐ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้เดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๒๕.๐๐ ได้แก่ การผลิตผักปลอดภัย

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๖๖.๖๗ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความรู้ที่ได้รับการอบรมกันอยู่แล้ว และบางส่วนอายุมาก จึงจำคำแนะนำการนำความรู้ไปปฏิบัติไม่ได้ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๓๓.๓๓ ได้แก่ การผลิตและการตลาดข้าว ดังตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น

หลักสูตร	หน่วย : ร้อยละ	
	ถ่ายทอดความรู้	ไม่ถ่ายทอดความรู้
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๓๓.๓๓	๖๖.๖๗
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๔๔.๔๔	๕๕.๕๖
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	-	๑๐๐.๐๐
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๖๘.๐๐	๓๒.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๖.๒๑	๑๓.๗๙
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๒๕.๐๐	๗๕.๐๐
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๓๓.๓๓	๖๖.๖๗
เฉลี่ย	๕๒.๔๑	๔๗.๕๙

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้ว เห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้อบรมนำความรู้ไปปฏิบัติในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ และหลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๙๒.๓๑ และไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๗.๖๙ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๘๓.๓๓ จากการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์ ส่งผลให้สภาพดินดีขึ้น รวมทั้งโรคแมลง ศัตรูพืชลดลง และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๙๐.๐๐ จากการที่ผู้ผ่านการอบรมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพส่งผลให้สภาพดินดีขึ้น พืชใบเขียวและเจริญเติบโตดีขึ้น รวมทั้งระบบนิเวศน์ในแปลงเกษตรดีขึ้น และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๑๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๙๒.๓๑ จากการใช้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ ทำให้สภาพดิน และระบบนิเวศน์ในแปลงเกษตรดีขึ้น และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ จากการที่ผู้ผ่านการอบรมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ / น้ำหมักชีวภาพทดแทนการใช้เคมีมากขึ้น ส่งผลให้สภาพดินดีขึ้น สภาพแวดล้อมในการเกษตรดีขึ้น

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นร้อยละ ๙๐.๙๑ จากการที่ผู้ผ่านการอบรมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพทดแทนการใช้เคมีมากขึ้น ส่งผลให้สภาพดินดีขึ้น พืชมีความต้านทานโรคพืชได้ดีขึ้นโรคและแมลงศัตรูพืชลดลง และนำไปปฏิบัติแล้วเห็นว่ายังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๙.๐๙ ดังตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	สิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรดีขึ้น	สิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตรไม่เปลี่ยนแปลง
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๙๐.๐๐	๑๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๙ การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

หน่วย : ไร่/ระยะ

หลักสูตร	สิ่งแวดล้อมในแปลง เกษตรดีขึ้น	สิ่งแวดล้อมในแปลง เกษตรไม่เปลี่ยนแปลง
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๒.๓๑	๗.๖๙
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๐.๙๑	๙.๐๙
เฉลี่ย	๙๒.๓๑	๗.๖๙

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๔ ด้านความยั่งยืน

๑) ความต่อเนื่องในการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๔๐.๐๐ รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วเฉลี่ยร้อยละ ๓๐.๓๔ และนำไปปฏิบัติบางส่วนเฉลี่ยร้อยละ ๒๙.๖๖ เมื่อแยกเป็นหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันยังนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๓.๓๓ ได้แก่ การเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคลดรายจ่ายในครัวเรือน และจำหน่ายเสริมสร้างรายได้ รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๑๖.๖๗ เนื่องจากประสบปัญหาบ่อปลาตกรั่ว

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันยังนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๗๗.๗๘ ได้แก่ การผลิตและการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิตและสุขภาพดีขึ้น รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๒๒.๒๒ เนื่องจากไม่มีหัวเชื้อ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันยังนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘๘.๘๙ เนื่องจากสามารถมีอำนาจในการต่อรอง ทั้งในด้านการซื้อ และการขายผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งเป็นแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๑๑.๑๑ เนื่องจากอายุมาก

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนและไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๔.๐๐ เท่ากัน เนื่องจากไม่มีเวลา อายุมาก อยู่ระหว่างการศึกษา และไม่มีเงินทุน รองลงมานำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๑๒.๐๐ เนื่องจากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัย สามารถลดต้นทุนการผลิตด้านสารเคมีได้ รวมทั้งผลผลิตปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเองและผู้บริโภค

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๕๓.๕๗ เนื่องจากอายุมาก ไม่มีเวลา เห็นว่าขั้นตอนซับซ้อนและช่องรายละเอียดการบันทึกบัญชีเยอะเกินไป รองลงมนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๓๒.๑๔ เนื่องจากเมื่อบันทึกบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพแล้วทราบรายรับรายจ่ายชัดเจนส่งผลให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายได้ดีขึ้น และปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๑๔.๒๙ เนื่องจากดำเนินการบันทึกบัญชีเพียงบัญชีครัวเรือนเท่านั้น

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๖๘.๙๗ เนื่องจากการกลั่นน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร และระบบการให้น้ำแบบอัจฉริยะมีต้นทุนสูง รองลงมานำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๓๑.๐๓ โดยความรู้ที่นำไปปฏิบัติได้แก่ การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมี เนื่องจากสามารถลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันยังไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๙๑.๖๗ เนื่องจากเกิดปัญหาโรคในสุกร ประกอบกับไม่มีตลาด และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๘.๓๓ โดยดำเนินการถนอมอาหารไว้บริโภคภายในครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๙๑.๖๗ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน รวมถึงเมื่อนำผลผลิตไปบริโภคสามารถลดอันตรายจากการบริโภคสารพิษเข้าสู่ร่างกาย ส่งผลให้สุขภาพดีขึ้น และไม่นำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๘.๓๓ เนื่องจากอายุมาก

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๔๖.๖๗ รองลงมาปัจจุบันยังนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๐.๐๐ เนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการลดการใช้สารเคมีได้ และไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๑๓.๓๓ เนื่องจากอายุมากและจำคำแนะนำไม่ได้ ดังตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่อง

หลักสูตร	ทำอยู่	ทำบ้าง	หน่วย : ร้อยละ
			เลิกทำแล้ว
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	-	๑๖.๖๗
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๗๗.๗๘	-	๒๒.๒๒
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๘๘.๘๘	-	๑๑.๑๑
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๑๒.๐๐	๔๔.๐๐	๔๔.๐๐
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๓๒.๑๔	๑๔.๒๙	๕๓.๕๗
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๓๑.๐๓	๖๘.๙๗	-
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	-	๘.๓๓	๙๑.๖๗
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๙๑.๖๗	-	๘.๓๓
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๐.๐๐	๔๖.๖๗	๑๓.๓๓
เฉลี่ย	๔๐.๐๐	๒๙.๖๖	๓๐.๓๔

ที่มา : จากการสำรวจ

๒) การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติ เห็นว่าจะดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๔๑.๓๙ รองลงมาดำเนินการต่อในบางกิจกรรมเฉลี่ย

ร้อยละ ๓๐.๓๔ ไม่แน่ใจจะดำเนินการต่อหรือไม่เฉลี่ยร้อยละ ๑๖.๕๕ และไม่ดำเนินการต่อเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๗๒ เมื่อแยกเป็นรายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรม นำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๘๓.๓๓ โดยสาเหตุที่ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคต เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายจากการบริโภคและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือนได้ และไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติต่อหรือไม่ร้อยละ ๑๖.๖๗ เนื่องจากไม่มีพันธุ์ปลาและหากมีการสนับสนุนก็จะดำเนินการต่อ

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๕๕.๕๖ เนื่องจากเมื่อนำความรู้ไปปฏิบัติแล้วสามารถลดต้นทุนการผลิต สภาพดินดีขึ้น รวมทั้งโรคแมลงและศัตรูพืชลดน้อยลง รองลงมาไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๓๓.๓๓ เนื่องจากผู้ผ่านการอบรมเข้าพื้นที่ทำการเกษตร ไม่มีหัวเชื้อสำหรับผลิตสารชีวภัณฑ์ ประกอบกับสารอินทรีย์ให้ผลช้าจึงยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงชัดเจนทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการดำเนินการต่อ และดำเนินการการต่อบางกิจกรรมร้อยละ ๑๑.๑๑ เนื่องจากอายุมาก

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๘๘.๘๘ เนื่องจากเมื่อรวมกลุ่มแล้วส่งผลให้สามารถซื้อปัจจัยการผลิตในราคาถูกกว่าร้านค้าภายนอก มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร จำหน่ายได้ในราคาสูง รวมทั้งมีแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ และมีเงินปันผล และไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๑๑.๑๑ เนื่องจากอายุมาก

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อต่อบางกิจกรรมร้อยละ ๓๘.๔๖ เนื่องจากลักษณะกิจกรรมการส่งเสริมและฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรที่หลากหลายส่งผลให้ผู้ผ่านการอบรมไม่สามารถนำกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ไปปฏิบัติได้ทั้งหมด โดยกิจกรรมที่ผู้ผ่านการอบรมไม่ได้นำไปปฏิบัติ เช่น การทำกระดาษสา และการเลี้ยงผึ้ง เป็นต้น รองลงมาไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๓๐.๗๗ เนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษาศึกษา และอายุมาก ดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๑๙.๒๓ เนื่องจากปรับเปลี่ยนมาใช้สารอินทรีย์เพิ่มขึ้นส่งผลให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและสุขภาพดีขึ้น และไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๑๑.๕๔ เนื่องจาก อายุมาก

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๓๙.๒๙ เนื่องจากเมื่อบันทึกบัญชีแล้วทราบรายรับรายจ่ายชัดเจนส่งผลให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายได้ดีขึ้น รองลงมาไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๒๘.๕๗ เนื่องจากอายุมาก และไม่มีเวลาในการบันทึกบัญชี ไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๒๕.๐๐ และดำเนินการต่อในบางกิจกรรมร้อยละ ๗.๑๔ เนื่องจากเห็นประโยชน์ของการบันทึกบัญชีหากภาระงานในแปลงเกษตร/ครัวเรือนลดลงอาจเริ่มบันทึกบัญชี

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ดำเนินการต่อในบางกิจกรรมร้อยละ ๘๒.๗๖ เนื่องจากสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน สภาพดินและระบบ

นิเวศน์ในแปลงเกษตรดีขึ้น ทั้งนี้ กิจกรรมการกลั่นน้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพร และระบบการให้น้ำแบบอัจฉริยะมีต้นทุนสูงจึงยังไม่มี การดำเนินการ และไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ร้อยละ ๑๗.๒๔ เนื่องจากอายุมาก

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๘๑.๘๒ เมื่อปัญหาโรคในสุกร และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดีขึ้นจะดำเนินการถนอมอาหารเพื่อการบริโภคและจำหน่ายเป็นอาชีพเสริม โดยจะดำเนินการด้วยตนเอง และลักษณะกลุ่มแม่บ้าน และไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๑๘.๑๘ เนื่องจากไม่มีเวลา

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ไปดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๙๑.๖๗ เนื่องจากสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน สภาพแวดล้อมในการเกษตรดีขึ้น และสุขภาพดีขึ้น และไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๘.๓๓ เนื่องจากเริ่มมีอายุมากขึ้น

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมจะนำความรู้ดำเนินการต่อในบางกิจกรรมร้อยละ ๔๖.๖๗ เนื่องจากการการผลิตข้าวคุณภาพจำหน่ายในลักษณะการเพิ่มมูลค่า ได้แก่ ข้าวแพ็คเกจสุญญากาศ ตลาดยังความต้องการไม่มากส่งผลให้ไม่สามารถขายในลักษณะข้าวแพ็คเกจสุญญากาศได้ทั้งหมด รองลงมาดำเนินการต่อในอนาคตทุกกิจกรรมร้อยละ ๔๐.๐๐ เนื่องจากสามารถสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน สร้างรายได้ สภาพดินดีขึ้น และพืชมีความต้านทานโรคได้พืชดีขึ้นโรคและแมลงศัตรูพืชลดลง และไม่ดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๑๓.๓๓ เนื่องจากอายุมาก และจำคำแนะนำไม่ได้ ดังตารางที่ ๔.๑๑ ตารางที่ ๔.๑๑ การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ไม่ทำต่อ	ไม่แน่ใจ	ทำบางกิจกรรม	ทำต่อทุกกิจกรรม
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	-	๑๖.๖๗	-	๘๓.๓๓
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	-	๓๓.๓๓	๑๑.๑๑	๕๕.๕๖
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๑๑.๑๑	-	-	๘๘.๘๙
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๑๑.๕๔	๓๐.๗๗	๓๘.๔๖	๑๙.๒๓
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๒๘.๕๗	๒๕.๐๐	๗.๑๔	๓๙.๒๙
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	-	๑๗.๒๔	๘๒.๗๖	-
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๑๘.๑๘	-	-	๘๑.๘๒
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘.๓๓	-	-	๙๑.๖๗
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๓.๓๓	-	๔๖.๖๗	๔๐.๐๐
เฉลี่ย	๑๑.๗๒	๑๖.๕๕	๓๐.๓๔	๔๑.๓๙

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๕ ด้านความพึงพอใจต่อการเข้ารับการอบรม

ผู้ผ่านการอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวมระดับมากด้วยค่าคะแนน ๔.๗๖ โดยพึงพอใจระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๑.๙๖ รองลงมาพึงพอใจระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๐๙ พึงพอใจระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๓.๗๓ และพึงพอใจระดับน้อยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๒๒ เมื่อพิจารณารายหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๖๒ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๖.๓๘

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๑๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๘.๓๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๓.๕๗

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๑ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๒.๐๕ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๐.๒๖ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๗.๖๙

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๘.๒๒ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๘.๕๕ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๓.๒๓

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๕.๑๙ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๑.๗๑ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๓.๑๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๒.๗๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๒.๔๑ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๔.๘๓

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๕๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๓.๑๙ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๓.๓๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๙ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๑.๙๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๐.๔๘ พึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๕.๗๑ และพึงพอใจในระดับน้อยร้อยละ ๑.๙๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๖ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๐.๗๒ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๗.๑๔ พึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑.๔๓ และพึงพอใจในระดับน้อยร้อยละ ๐.๗๑ ดังตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ ระดับความพึงพอใจในภาพรวมการฝึกอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่าคะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๙๓.๖๒	๖.๓๘	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๘๘.๑๐	๘.๓๓	๓.๕๗	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๘๒.๐๕	๑๐.๒๖	๗.๖๙	-	๔.๗๑	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๗๘.๒๒	๑๘.๕๕	๓.๒๓	-	๔.๗๔	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๗๕.๑๙	๒๑.๗๑	๓.๑๐	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๒.๗๖	๑๒.๔๑	๔.๘๓	-	๔.๗๕	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๘๓.๕๑	๑๓.๑๙	๓.๓๐	-	๔.๘๕	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๑.๙๑	๑๐.๔๘	๕.๗๑	๑.๙๐	๔.๖๙	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๐.๗๒	๗.๑๔	๑.๔๓	๐.๗๑	๔.๘๖	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๑.๙๖	๑๔.๐๙	๓.๗๓	๐.๒๒	๔.๗๖	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

ระดับความพอใจแยกพิจารณาแต่ละด้านดังนี้

๑) ด้านเนื้อหาการอบรม พบว่า ในภาพรวมเนื้อหาการอบรมตรงตามความสนใจระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๗๒.๙๒ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๒๒.๒๒ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๔.๘๖ เมื่อพิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๙ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๙ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๘.๐๐ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๒.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๙.๒๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๗.๔๑

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๘.๙๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๔.๑๔ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๙๐

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากและปานกลางร้อยละ ๑๖.๖๗ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาที่จัดอบรม

หลักสูตร	ระดับ			ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากร ประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมี	๘๘.๘๙	๑๑.๑๑	-	๔.๘๙	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๖๘.๐๐	๓๒.๐๐	-	๔.๖๘	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๕๙.๒๖	๓๓.๓๓	๗.๔๑	๔.๕๒	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๘.๙๖	๒๔.๑๔	๖.๙๐	๔.๖๒	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๖๖.๖๖	๑๖.๖๗	๑๖.๖๗	๔.๕๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๓.๓๓	-	๖.๖๗	๔.๘๗	มากที่สุด
เฉลี่ย	๗๒.๙๒	๒๒.๒๒	๔.๘๖	๔.๖๘	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๒) ด้านวิทยาการ สอบถามความพึงพอใจผู้ผ่านการอบรมในเรื่องความรอบรู้ของวิทยาการ ต่อเนื้อหาวิชาที่ถ่ายทอด ความชัดเจนในการบรรยาย การนำเสนออย่างครบถ้วน รวมทั้งบุคลิกภาพและการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๙๓.๗๕ และพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๖.๒๕ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๕๙ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๗.๔๑

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔ ระดับความพึงพอใจด้านวิทยาการ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง			
			น้อย	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด

หน่วย : ร้อยละ

ตารางที่ ๔.๑๔ ระดับความพึงพอใจด้านวิทยาการ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	-	๔.๘๐	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๙๒.๕๙	๗.๔๑	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๙๓.๗๕	๖.๒๕	-	-	๔.๙๔	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการอบรมของผู้ผ่านการอบรมในภาพรวมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๕.๓๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๒๙ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๑.๔๐ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๗.๕๐ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๒.๕๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๐.๓๗ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๕.๙๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๓.๗๐

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๑๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากและปานกลางร้อยละ ๓.๔๕ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๕ ระดับความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สาร ชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๘๗.๕๐	๑๒.๕๐	-	-	๔.๘๘	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุน อาชีพ	๗๐.๓๗	๒๕.๙๓	๓.๗๐	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๓.๑๐	๓.๔๕	๓.๔๕	-	๔.๙๐	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๓.๓๓	๖.๖๗	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๕.๓๑	๑๓.๒๙	๑.๔๐	-	๔.๘๔	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๔) ด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ ในภาพรวมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๔.๕๔ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๘๒ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๓.๖๔ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๔.๐๐ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๓.๙๑ รองลงมา พึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๑.๗๔ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๔.๓๕

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๙ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๒.๗๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๓.๗๙ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๓.๔๕

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๐.๙๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๙.๐๙ ดังตารางที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๖ ระดับความพึงพอใจด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๖ ระดับความพึงพอใจด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๘๔.๐๐	๑๖.๐๐	-	-	๔.๘๔	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๗๓.๙๑	๒๑.๗๔	๔.๓๕	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๒.๗๖	๑๓.๗๙	๓.๔๕	-	๔.๗๙	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๓.๓๓	-	๑๖.๖๗	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๐.๙๑	-	๙.๐๙	-	๔.๘๒	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๔.๕๕	๑๑.๘๒	๓.๖๔	-	๔.๘๑	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๕) ด้านเอกสารและปัจจัยการผลิต ในภาพรวมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๘ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๖๔.๒๙ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๒๐.๗๑ พึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๕๗ และพึงพอใจในระดับน้อยเฉลี่ยร้อยละ ๑.๔๓ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๖.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๓.๓๓

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๓๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๕.๕๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากและปานกลางร้อยละ ๒๒.๒๒ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๓.๕๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในปานกลางร้อยละ ๗๕.๐๐ และพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๒๕.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๐.๘๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๐.๘๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๙.๒๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๙.๖๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๕.๕๒ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๐.๖๙ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๓.๗๙

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๔ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากและปานกลางร้อยละ ๘.๓๓ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๔๕.๔๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๗.๒๗ พึงพอใจในระดับน้อยร้อยละ ๑๘.๑๘ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๙.๐๙

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๖ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๕.๗๑ และพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๔.๒๙ ดังตารางที่ ๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๗ ระดับความพึงพอใจด้านเอกสารและปัจจัยการผลิต

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-	-	๔.๖๗	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๕๕.๕๖	๒๒.๒๒	๒๒.๒๒	-	๔.๓๓	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์	๒๕.๐๐	-	๗๕.๐๐	-	๓.๕๐	มาก
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๗๐.๘๓	๒๐.๘๓	๘.๓๓	-	๔.๖๓	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๕๙.๒๖	๒๙.๖๓	๑๑.๑๑	-	๔.๔๘	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๕.๕๒	๒๐.๖๙	๑๓.๗๙	-	๔.๕๒	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๘๓.๓๔	๘.๓๓	๘.๓๓	-	๔.๗๕	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๔๕.๔๖	๒๗.๒๗	๙.๐๙	๑๘.๑๘	๔.๐๐	มาก
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๘๕.๗๑	๑๔.๒๙	-	-	๔.๘๖	มากที่สุด
เฉลี่ย	๖๔.๒๙	๒๐.๗๑	๑๓.๕๗	๑.๔๓	๔.๔๘	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๖) ด้านสถานที่ในการอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๙๐.๒๘ และพึงพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๙.๗๒ เมื่อพิจารณารายการหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๖ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๖.๐๐ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๔.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๙ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๙ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๙.๖๖ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๐.๓๔

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๑.๖๗ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๘.๓๓

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๘ ระดับความพึงพอใจด้านสถานที่ในการอบรม

หลักสูตร	ระดับ					ค่าคะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง		น้อย		
			มาก	น้อย			
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด	
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด	

หน่วย : ร้อยละ

ตารางที่ ๔.๑๘ ระดับความพึงพอใจด้านสถานที่ในการอบรม

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการ สหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๗๖.๐๐	๒๔.๐๐	-	-	๔.๗๖	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชี ต้นทุนอาชีพ	๘๘.๘๙	๑๑.๑๑	-	-	๔.๘๙	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๘๙.๖๖	๑๐.๓๔	-	-	๔.๙๐	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๙๑.๖๗	๘.๓๓	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๙๐.๒๘	๙.๗๒	-	-	๔.๙๐	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๗) ด้านระยะเวลาในการอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๗๑.๓๓ รองลงมาพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๒๓.๐๘ พึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๔.๙๐ และพึงพอใจในระดับน้อยร้อยละ ๐.๗๐ พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๗.๗๘ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๒.๒๒

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๙ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๘.๘๙ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๑.๑๑

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๔.๐๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๖.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๐.๓๗ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๙.๖๓

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๘.๙๖ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๔.๑๔ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๖.๙๐

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๒.๗๓ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๗.๒๗

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๔ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากและพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๘.๓๓ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๓.๓๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๔๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับน้อยร้อยละ ๖.๖๗ ดังตารางที่ ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๑๙ ระดับความพึงพอใจด้านระยะเวลาในการอบรม

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๗๗.๗๘	๒๒.๒๒	-	-	๔.๗๘	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิถีการสหกรณ์	๘๘.๘๘	๑๑.๑๑	-	-	๔.๘๘	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๖๔.๐๐	๒๐.๐๐	๑๖.๐๐	-	๔.๔๘	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๗๐.๓๗	๒๙.๖๓	-	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๘.๙๖	๒๔.๑๔	๖.๙๐	-	๔.๖๒	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๗๒.๗๓	๒๗.๒๗	-	-	๔.๗๓	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๘๓.๓๔	๘.๓๓	๘.๓๓	-	๔.๗๕	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๕๓.๓๓	๔๐.๐๐	-	๖.๖๗	๔.๔๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๗๑.๓๓	๒๓.๐๘	๔.๙๐	๐.๗๐	๔.๖๕	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๘) ด้านความเหมาะสมของการเป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๘๘.๗๐

รองลงมาพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๙.๕๗ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๑.๗๔
พิจารณารายหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรม
พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี
ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๖ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุด
ร้อยละ ๘๕.๗๑ และพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๑๔.๒๙

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจใน
ระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับ
มากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๐๐ และพึงพอใจในระดับ
มากร้อยละ ๘.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจ
ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๓.๙๑ และพึงพอใจ
ในระดับมากร้อยละ ๒๖.๐๙

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๙๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๓.๑๐ และพึงพอใจในระดับมาก
ร้อยละ ๖.๙๐

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๕๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๕.๐๐ และพึงพอใจในระดับ
ปานกลางร้อยละ ๒๕.๐๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังตารางที่ ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๒๐ ระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของการเป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สาร ชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๘๕.๗๑	๑๔.๒๙	-	-	๔.๘๖	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๐ ระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของการเป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิถีการ สหกรณ์	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๙๒.๐๐	๘.๐๐	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชี ต้นทุนอาชีพ	๗๓.๙๑	๒๖.๐๙	-	-	๔.๗๔	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๙๓.๑๐	๖.๙๐	-	-	๔.๙๓	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๗๕.๐๐	-	๒๕.๐๐	-	๔.๕๐	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
เฉลี่ย	๘๘.๗๐	๙.๕๗	๑.๗๔	-	๔.๘๗	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๙) ด้านความเหมาะสมในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรม
พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๕ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ ๗๓.๐๔
รองลงมาพอใจในระดับมากเฉลี่ยร้อยละ ๑๙.๑๓ และพึงพอใจในระดับปานกลางเฉลี่ยร้อยละ ๗.๘๓
โดยผู้ผ่านการอบรมเห็นว่าควรเพิ่มจุดพักผ่อน จุดชมวิว หรือจุดเช็คอิน มีกิจกรรมให้ปฏิบัติภายใน
โครงการฯ รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์ เมื่อพิจารณารายการหลักสูตรพบว่า

หลักสูตรที่ ๑ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ผู้ผ่านการอบรม
พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี
ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๗ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุด
ร้อยละ ๗๑.๔๓ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากและปานกลางร้อยละ ๑๔.๒๙ เท่ากัน

หลักสูตรที่ ๓ การรวมกลุ่มตามหลักและวิถีการสหกรณ์ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจ
ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๓ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๘๓.๓๓ และพึงพอใจ
ในระดับมากร้อยละ ๑๖.๖๗

หลักสูตรที่ ๔ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนน ๔.๖๔ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๒.๐๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมาก
ร้อยละ ๒๐.๐๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๘.๐๐

หลักสูตรที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๗๓.๙๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๑.๗๔ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๔.๓๕

หลักสูตรที่ ๖ การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๕๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๖๕.๕๒ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๒๐.๖๙ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๓.๗๙

หลักสูตรที่ ๗ การถนอมอาหารและการแปรรูป ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๕.๐๐ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๑๐๐.๐๐

หลักสูตรที่ ๘ การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๓๘ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๓๗.๕๐ และพึงพอใจในระดับปานกลางร้อยละ ๑๒.๕๐

หลักสูตรที่ ๙ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๒ โดยส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ ๙๒.๓๑ รองลงมาพึงพอใจในระดับมากร้อยละ ๗.๖๙ ดังตารางที่ ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๒๑ ระดับความพึงพอใจด้านความเหมาะสมในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

หลักสูตร	ระดับ				ค่า คะแนน (เต็ม ๕)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
๑. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	๗๑.๔๓	๑๔.๒๙	๑๔.๒๙	-	๔.๕๗	มากที่สุด
๓. การรวมกลุ่มตามหลักและวิถีการสหกรณ์	๘๓.๓๓	๑๖.๖๗	-	-	๔.๘๓	มากที่สุด
๔. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงวัฒนธรรม	๗๒.๐๐	๒๐.๐๐	๘.๐๐	-	๔.๖๔	มากที่สุด
๕. การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ	๗๓.๙๑	๒๑.๗๔	๔.๓๕	-	๔.๗๐	มากที่สุด
๖. การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๖๕.๕๒	๒๐.๖๙	๑๓.๗๙	-	๔.๕๒	มากที่สุด
๗. การถนอมอาหารและการแปรรูป	๑๐๐.๐๐	-	-	-	๕.๐๐	มากที่สุด
๘. การผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	๕๐.๐๐	๓๗.๕๐	๑๒.๕๐	-	๔.๓๘	มากที่สุด
๙. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	๙๒.๓๑	๗.๖๙	-	-	๔.๙๒	มากที่สุด
เฉลี่ย	๗๓.๐๔	๑๙.๑๓	๗.๘๓	-	๔.๖๕	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

๔.๔.๖ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป

เรื่องที่มีผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป ได้แก่ ๑) การทำการเกษตรสินค้าข้าว และลำไยร้อยละ ๒๕.๖๘ รองลงมา ๒) อาชีพเสริมเพิ่มรายได้และการแปรรูป เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากสินค้าเกษตรในพื้นที่ การแปรรูปมะม่วง ขาใบหม่อน และชาเชียงดา เป็นต้น ร้อยละ ๒๕.๖๘ ๓) สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ เช่น การถ่ายทอดความรู้ด้านประโยชน์ของสารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์อันตรายจากการใช้สารเคมี รวมทั้งการผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ที่ถูกต้องร้อยละ ๒๑.๖๒ ๔) การเกษตรด้านปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง ไก่ไข่อารมณ์ดี และหมูหลุมร้อยละ ๑๐.๘๑ ๕) การตลาดออนไลน์/การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย/การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ๖) เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร พลังงานแสงอาทิตย์ทดแทนไฟฟ้าในแปลงเกษตร การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ระบบน้ำอัจฉริยะและเทคโนโลยีเพื่อทดแทนแรงงานในภาคเกษตรร้อยละ ๘.๑๑ เท่ากัน ๗) การเกษตรด้านประมง เช่น การเลี้ยงกุ้งฝอย และการเลี้ยงปลาสด ๘) การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ร้อยละ ๒.๗๐ เท่ากัน ๙) พืชเศรษฐกิจ/พืชทางเลือกที่เหมาะสมในพื้นที่ ๑๐) การขยายพันธุ์พืช ๑๑) แมลงเศรษฐกิจ (ผึ้ง) และ ๑๒) การบันทึกบัญชีครัวเรือน/ต้นทุนอาชีพร้อยละ ๑.๓๕ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๒ เรื่องที่ต้องการอบรมในครั้งต่อไป

	หน่วย : ร้อยละ
เรื่องที่ยากอบรมครั้งต่อไป ^๑	ร้อยละ
๑. การทำการเกษตร	๒๕.๖๘
๒. อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ และการแปรรูป	๒๕.๖๘
๓. สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์	๒๑.๖๒
๔. ปศุสัตว์	๑๐.๘๑
๕. การตลาด/ช่องทางการจัดจำหน่าย/การพัฒนาบรรจุภัณฑ์	๘.๑๑
๖. เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร	๘.๑๑
๗. ประมง	๒.๗๐
๘. การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์	๒.๗๐
๙. พืชเศรษฐกิจ/พืชทางเลือกที่เหมาะสมในพื้นที่	๑.๓๕
๑๐. การขยายพันธุ์พืช	๑.๓๕
๑๑. แมลงเศรษฐกิจ (ผึ้ง)	๑.๓๕
๑๒. การบันทึกบัญชีครัวเรือน/ต้นทุนอาชีพ	๑.๓๕

ที่มา : จากการสำรวจ

^๑ ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

บทที่ ๕

สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุป

การติดตามผลผู้ผ่านการอบรมภายใต้ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี ๒๕๖๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงาน ด้านการฝึกอบรมผู้ผ่านการอบรมมีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรมรวมทั้ง วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง การดำเนินงาน กิจกรรมการฝึกอบรมของศูนย์อำนวยการฯ ในระยะต่อไป โดยข้อมูลที่ใช้ในการติดตามผลเป็นข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการอบรมจากศูนย์อำนวยการฯ จำนวน ๑๔๕ ราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมฝึกอบรม ผลการติดตามสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ การบริหารจัดการโครงการ

๑) การจัดองค์กรบริหารโครงการ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดตั้งคณะที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการ และคณะทำงาน ดังนี้

๑.๑) ระดับกระทรวง มีการจัดตั้งองค์กรบริหาร ๒ คณะ ได้แก่ ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการอำนวยการ โดยคณะกรรมการอำนวยการดังกล่าวมีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน พัฒนาการเกษตร อำนวยการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงาน พัฒนาการเกษตร การติดตามผล ให้คำแนะนำและเสนอแนะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งแต่งตั้งคณะทำงาน หรือบุคคลเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความจำเป็น

๑.๒) ระดับจังหวัด คณะทำงานศูนย์อำนวยการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ เป็นประธานคณะทำงาน โดยมีอำนาจ หน้าที่ จัดทำแผนงาน/โครงการและดำเนินงานตามที่คณะทำงานให้ความเห็นชอบ ประสานดูแล ให้การช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านการเกษตร ติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลการดำเนินงาน และคณะทำงานระดับพื้นที่ โดยมีนายอำเภอสันป่าตอง ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ และมีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานเป็นประจำ

๒) การดำเนินงานขององค์กรบริหารโครงการ

๒.๑) การจัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงาน ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓ มีการจัดประชุมคณะทำงานศูนย์อำนวยการ จำนวน ๓ ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงาน สำหรับกิจกรรมการฝึกอบรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดประชุมเพื่อให้เกิดการบูรณาการงานให้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๒) การดำเนินงานกิจกรรมการอบรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีกิจกรรมการฝึกอบรม ๙ หลักสูตร โดยดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนร้อยละ ๑๐๐.๐๐

๒.๓) ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ทราบข่าวการอบรมจากผู้นำชุมชนร้อยละ ๓๙.๓๑ รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๓๕.๘๖ จากกลุ่มเกษตรกร ครูในโรงเรียน และกลุ่มภายในหมู่บ้านร้อยละ ๒๐.๐๐ จากหอกระจายข่าวร้อยละ ๙.๘๙๗ และจากเพื่อนบ้านร้อยละ ๕.๕๒ โดยสาเหตุที่ตัดสินใจเข้าร่วมอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ตั้งใจสมัครเองร้อยละ ๖๓.๔๕ รองลงมาเจ้าหน้าที่ชักชวนร้อยละ ๓๗.๒๔ สมัครตามเพื่อนบ้านร้อยละ ๖.๙๐ และครูในโรงเรียนชักชวนร้อยละ ๓.๔๕

๕.๑.๒ ปัจจัยนำเข้าของโครงการ

๑) งบประมาณที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรมปี ๒๕๖๓ เป็นการดำเนินงานภายใต้งบประมาณโครงการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รับงบประมาณตามแผนทั้งหมดจำนวน ๑๖๘,๘๐๐ บาท ผลการใช้จ่าย ๑๖๘,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ของงบประมาณที่ได้รับ

๒) ด้านเอกสาร ปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมได้รับแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติร้อยละ ๙๓.๗๙ และไม่ได้รับแจกเอกสาร ปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติร้อยละ ๖.๒๑

๓) ด้านการติดตามภายหลังการอบรมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม พบว่า ยังไม่มีเจ้าหน้าที่มาติดตามเฉลี่ยร้อยละ ๘๓.๔๕ รองลงมามีเจ้าหน้าที่ที่มีติดตามแล้วมากกว่า ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๙.๖๖ และมีเจ้าหน้าที่ที่มีติดตามแล้ว ๑ ครั้งเฉลี่ยร้อยละ ๖.๙๐

๕.๑.๓ ผลได้ของโครงการ

๑) ผลการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวนผู้เข้าอบรมที่ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตรในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ มีผู้ผ่านการอบรมตลอดหลักสูตรทั้งหมดรวม ๕๓๕ ราย จากเป้าหมาย ๕๒๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๒.๘๘ ของเป้าหมาย โดยหลักสูตรการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวนผู้ผ่านการอบรมมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้ผ่านการอบรม พบว่า นำไปปฏิบัติร้อยละ ๘๑.๓๘ และไม่นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ ๑๘.๖๒ ซึ่งสาเหตุที่ไม่นำความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีเวลา ไม่มีตลาด วิธีการปฏิบัติซับซ้อนเกษตรกรบางรายไม่เข้าใจ ไม่ทำการเกษตร(อยู่ระหว่างการศึกษา) อายุมาก และไม่มีเงินทุน

๕.๑.๔ ผลกระทบระยะสั้น

๑) ด้านเศรษฐกิจ

การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้วมีผลของการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายลดลงหรือรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๗.๘๙ และปฏิบัติแต่ยังไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๓๒.๑๑

๒) ด้านสังคม

๒.๑) การรวมกลุ่มภายหลังการฝึกอบรม ผู้ผ่านการอบรมมีการรวมกลุ่มร้อยละ ๔๒.๐๗ และไม่มีการรวมกลุ่มร้อยละ ๕๗.๙๓ เนื่องจากการอบรมให้ความรู้เท่านั้น

๒.๒) การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลอื่น ผู้ผ่านการอบรมที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่นร้อยละ ๕๒.๔๑ ได้แก่ เพื่อนบ้าน ญาติ และไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่บุคคลอื่นเฉลี่ยร้อยละ ๔๗.๕๙

๓) ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติแล้วเห็นว่าสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นในภาพรวมร้อยละ ๙๒.๓๑ จากการอบรมเรื่องการผลิตสารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การลดการใช้สารเคมีปรับเปลี่ยนเป็นอินทรีย์

๔) ด้านความยั่งยืน

๔.๑) การนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่อง ผู้ผ่านการอบรมที่ปัจจุบันนำความรู้ไปปฏิบัติร้อยละ ๔๐.๐๐ รองลงมาไม่ปฏิบัติแล้วร้อยละ ๓๐.๓๔ และนำไปปฏิบัติบางส่วนร้อยละ ๒๙.๖๖

๔.๒) การดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต ผู้ผ่านการอบรมที่นำความรู้ไปปฏิบัติเห็นว่า จะดำเนินการต่อในอนาคตร้อยละ ๔๑.๓๙ รองลงมาดำเนินการต่อในบางกิจกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๓๐.๓๔ ยังไม่แน่ใจจะดำเนินการต่อหรือไม่เฉลี่ยร้อยละ ๑๖.๕๕ และไม่ดำเนินการต่อเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๗๒ เนื่องจาก ไม่มีเวลา อายุมาก และทำการเกษตรในปริมาณน้อย เป็นต้น

๕) ระดับความพึงพอใจของผู้ผ่านการอบรม ในภาพรวมผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๗๖ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า

๕.๑) ด้านเนื้อหาการอบรม พบว่าเนื้อหาการอบรมตรงตามความสนใจระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๘

๕.๒) ด้านวิทยากร พบว่าวิทยากรมีความรอบรู้ การนำเสนออย่างครบถ้วน รวมทั้งบุคลิกภาพ และการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๗

๕.๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการอบรมของผู้ผ่านการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๔

๕.๔) ด้านแปลงสาธิต/ศูนย์อำนวยการฯ พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๑

๕.๕) ด้านเอกสารประกอบการฝึกอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๔๘

๕.๖) ด้านสถานที่ในการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๙๐

๕.๗) ด้านระยะเวลาในการอบรม พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๕

๕.๘) ความเหมาะสมของการเป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๘๗

๕.๙) ความเหมาะสมในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร พึงพอใจในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนน ๔.๖๕

๖) เรื่องที่ผู้เข้ารับการอบรมต้องการอบรมในครั้งต่อไป ได้แก่ การทำการเกษตร สินค้าข้าว และลำไย อาชีพเสริมเพิ่มรายได้และการแปรรูป เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากสินค้าเกษตรในพื้นที่ การแปรรูปมะม่วง ขาใบหม่อน และชาเชียงดา เป็นต้น สารชีวภัณฑ์/อินทรีย์ เช่น การถ่ายทอดความรู้ด้านประโยชน์ของสารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ อันตรายจากการใช้สารเคมี รวมทั้งการผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ชีวภัณฑ์ที่ถูกต้อง การเกษตรด้านปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง ไก่ไข่อารมณ์ดี และ หมูหลุม การตลาดออนไลน์/การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย/การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมเกษตร พลังงานแสงอาทิตย์ทดแทนไฟฟ้าในแปลงเกษตร การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ระบบน้ำ อัจฉริยะ และเทคโนโลยีเพื่อทดแทนแรงงานในภาคเกษตร การเกษตรด้านประมง เช่น การเลี้ยงกุ้งฝอย และการเลี้ยงปลาสด การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ พืชเศรษฐกิจ/พืชทางเลือกที่เหมาะสมในพื้นที่ การขยายพันธุ์พืช แมลงเศรษฐกิจ (ผึ้ง) การบันทึกบัญชีครัวเรือน/ต้นทุนอาชีพ

๕.๒ ข้อค้นพบจากการติดตามโครงการ

๕.๒.๑ เกษตรกรบางส่วนได้รับความรู้จากการส่งเสริมและฝึกอบรมในเรื่องเดิมซึ่งเคยได้รับการอบรมมาแล้ว

๕.๒.๒ ผู้เข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรมส่วนใหญ่ที่ไม่นำความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีเวลา และอายุมาก

๕.๒.๓ จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานส่งเสริมและฝึกอบรมไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อดำเนินการติดตามผลและให้คำแนะนำการนำความรู้ไปปฏิบัติ

๕.๓. ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ และขยายกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ไปยังพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อลดปัญหาการส่งเสริมและฝึกอบรม ในหลักสูตรที่เคยได้รับการส่งเสริมและฝึกอบรมมาก่อนแล้ว

๕.๓.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรติดตามผลผู้ผ่านการอบรมแต่ละหลักสูตรเป็นระยะ เพื่อเสนอแนะแนวทางและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการนำความรู้ไปปฏิบัติ

๕.๓.๓ ควรคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่สนใจ และมีความพร้อมในการนำความรู้ไปปฏิบัติก่อนเป็นลำดับแรก

๕.๓.๔ เพิ่มช่องทางการสื่อสารของและเจ้าหน้าที่หน่วยงาน เช่น ไลน์กลุ่ม

บรรณานุกรม

- เกษม ศิริสุขโตม. (๒๕๕๐). การประเมินโครงการ. ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพมหานคร.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (๒๕๕๐). การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์คอมแพคท์พรินท์ จำกัด.
- สมคิด พรหมจ้อย. (๒๕๕๐). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จตุพรดีไซน์.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. บทสรุปผู้บริหาร รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินการขยายผลศูนย์การพัฒนากุพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (๒๕๕๑).
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. บทสรุปผู้บริหาร รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินการขยายผลศูนย์พัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (๒๕๕๓).
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. บทสรุปผู้บริหาร รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินการขยายผลศูนย์การพัฒนากุพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ. (๒๕๕๓).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๐). การเก็บรวบรวมข้อมูลและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๐). การติดตามโครงการ . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๑). คู่มือวิทยาการการฝึกอบรม หลักสูตร การติดตามและประเมินผล . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๑). คำนิยามข้อมูลสถิติการเกษตร . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๖). คู่มือการประเมินผล . กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑. (๒๕๕๒-๒๕๕๘). รายงานการติดตามและประเมินผลผู้ผ่านการอบรม ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ประมวลภาพการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม

โครงการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ

อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓

ประมวลภาพการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม

โครงการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓

ประมวลภาพการติดตามผลผู้ผ่านการอบรม

โครงการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓

คณะผู้จัดทำ**ที่ปรึกษา**

นางอังคณา พุทศรี
นางกุลธิดา ศรีวิวัฒน์

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและประเมินผล

ผู้วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

นางสาวพนิดา เต๋นดาวเรือง

เจ้าพนักงานสถิติปฏิบัติงาน

ผู้สำรวจข้อมูล

นางสาวพนิดา เต๋นดาวเรือง
นายอุดร นิ่มดำ
นางสาวนันทกานต์ วิโยค
นายวุฒิพงษ์ พุ่มมะลิ

เจ้าพนักงานสถิติปฏิบัติงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
จ้างเหมาบริการงานวิจัยและประเมินผล
จ้างเหมาบริการงานวิจัยและประเมินผล

ส่วนวิจัยและประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑
ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โทร./โทรสาร ๐๕๓-๑๒๑๓๑๘-๙ Email : zone1@oae.go.th